

MÅNDAG

Nya Åland

17 NOVEMBER 2008 NR 268 PRIS 1,20 €

Ta din bastu och gå!

REPORTAGE. –Det är bara att montera på hjulen och rulla iväg.

Stefan Åkerlund demonstrerar en mobil bastu i glasfiber på Godbymässan.

En liten bastu på hjul kräver inget bygglov och enligt Åkerlund går bastun att beställa i flera utföranden. Vill man ställa den på balkongen utanför sin lägenhet går det att skräddarsy för det också.

SIDAN 13

NYAN KARTLÄGGER SKÄRGÅRDSTRAFIKEN

Över en miljon per år på skärgårdsfärjorna

Här är det full fart. Töftölinjen är mest trafikerad i skärgårdstrafiken.

Foto: ERKKI SANTAMALA

NYHETER. Totalt reser drygt en miljon människor med skärgårdstrafiken årligen.

Flest åker med vajerfärjan i Töftö, och minst antal passagerare har vajerfärjan i Ångösund. Av de frigående färjorna har Knipan som går mellan Degerby och Svinö mest passagerare,

och Frida II som går mellan Kumlinge och Enklinge har minst.

Dyrast i drift är Alfågeln. Hon kostade drygt 3,2 miljoner euro i fjol.

Nu vill landskapsregeringen spara in 160.000 euro på skärgårdstrafiken. Försla-

get är att höja fordonsavgifterna och dra in en del färjturer. Ett förslag som möter stor kritik i Brändö.

Nya Åland kartlägger skärgårdstrafiken. Svart på vitt visar vi vilka färjor som transporterar flest, och vilka som kostar mest. SIDORNA 4-5

Röst för curlinghall på beställning

NYHETER. Stadsplanenämndens ordförande **Roger Jansson** (fs) vill inte ha en curlinghall med vidhängande parkering i Idrottsparken, ändå röstade han för detta vid nämndens senaste möte.

–Mitt enda tunga argument är, och det framförde jag också på mötet, att nämnden fick i uppdrag av stadsstyrelsen att fatta ett sådant här beslut, kommenterar han.

–Vi har velat få fram en plan för hur det skulle

kunna se ut med en placering i Idrottsparken för att kunna göra en bedömning av om det är möjligt att placera hallen där. När det finns en plan kan stadsstyrelsen titta på den, säger stadsstyrelsens ordförande **Johan Ehn** (fs). SIDAN 3

Stillhet kring verserna. Innan rådjursjakten läste Juanita Fagerholm-Urch några verser ur gamla testamentet och talade om alltings början. Foto: ANDREAS DIENERT

Stilla and(j)akt i Sundsskogen

REPORTAGE. Rådjursjakt med lite annorlunda start var det i Sund i söndags. Jägare och hundar samlades i vanlig ordning för att planera dagen. Med vid brasan var även kyrkoherde **Juanita Fagerholm-Urch** som höll en kort andakt innan man begav sig ut i skogen

–Visst har det här sin charm. Jag förstår mig ju inte på själva jakten, men det är ett fint sätt att komma ut i Guds natur, säger hon. SIDAN 9

Jubel. Efter tre förluster i rad kunde Våsc återigen jubla när de i lördags besegrade Sherifs med 8-5 i Baltichallen. Foto: ANDREAS DIENERT

Efterlängtat seger för Våsc

SPORT. Förlustsviten är bruten. I lördags vann Våsc över Sherifs med 8-5 och vann därmed sin andra match som nykomlingar i division II. –Det är första gången i år som vi har ledningen i hela matchen, säger **Kim Ginman** som stod för två av målen. SIDAN 15

7

familjen

”Skorna är bara en skojig grej.”

REKTOR GYRID HÖGMAN FYLLER 60 ÅR.

8

kultur

Bengt Enqvist uppträdde på Visans vänner konsert i helgen.

18

sport

Anton Axberg blev fyra i matta när FSGM avgjordes i Bollhalla den här helgen.

åland 24 ikväll

I Påfågel testar barnprogramledaren **Wilma** på att vara bonde för en dag.

JULPRIS BRIGG BADKAR 1060€
2 badrockar på köpet!

TFN *28 011, BUTIKEN 28 170,
FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174
ÖPPET: VARD. 8-17,
TORS. 8-19, (Bygglagret 8-17),
LÖRD. 9-14

BYGGVARUHUSET
www.byggvaruhuset.ax

TILLFÄLLET

-du inte får missa

Hej, nu har jag köpt 1 container med bäddsoffor och reclinergrupper i en otrolig kvalité. Du måste bara komma hit, detta är något extra som du måste se och pröva.
(Partiet är som vanligt begränsat)

LEFTY

Reclinergrupp

1.495€

ska kosta 2.300€

Lefty reclinergrupp 3+1+1, med 4 st recliner. Fåtöljerna går även att snurra och gunga. Pocket-Spring fjädrar i sitsen, tyget som är i exklusiv kvalité kommer från Belgien och finns i grått eller svart.

PARIS

Bäddsoffa

895€

ska kosta 1.200€

Paris: bäddsoffa 216 cm bred och med en 130 cm bred framåtbäddad säng. Pocket-Spring fjädrar i sitsen och en tjock bäddmadrass med Bonellfjädrar i sängen. Samma tyg och färger som **Lefty**

Paris utbäddad

TILLFÄLLET

ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET-NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19. **Lördag Söndag 11-16** tel. 17 570 fax 17 581
Lövuddsvägen, Möckelö (vid flygfältsrondellen)

Curlinghallens parkering stöter på hårt motstånd

”Beställning från stadsstyrelsen”, säger nämndordförande

Stadsplanenämnden har sagt ja till ändring av stadsplanen för att göra det möjligt att bygga curlinghall med parkering i Idrottsparkens norra ända – men det betyder långt ifrån att ärendet är avgjort.

Nämnden tog upp ärendet vid sitt senaste möte. Bolaget Ålands Curling ab vill arrendera mark av staden för att bygga hallen på 1.800 kvadratmeter och intilliggande parkering på 2.000 kvadratmeter norr och nordväst om Islandia, och inför mötet föreslog stadsarkitekten att nämnden skulle omfatta utkastet till ändring av stadsplanen och bolagets förslag till dispositionsplan för hallen och parkeringen.

På mötet föreslog **Reino Söderholm** (lib), understödd av **Erica Sjöström** (c), att parkeringen inte ska placeras inom Idrottsparkens område. Omröstningen slutade med rösterna 3-3. Ordförande **Roger Janssons** röst avgjorde.

Ökad trafik

Så här motiverar Reino Söderholm sitt förslag:

–Parkeringen skulle hamna djupt inne i IP, parallellt med Islandia och med curlinghallen parallellt med sandplanen. Gångvägarna skulle flyttas och trafikmängden skulle öka mycket på Idrottsgatan som är en återvändsgata. Varför ska man tränga in en sådan här udda anläggning i en redan överfull park?

Dessutom skulle området ytterligare nagga grönområdet i kanterna med en anläggning som möjligen saknar ekonomisk bärkraft, konstaterar han.

Reino Söderholm är tveksam till att staden ska ta på sig att

Med skohorn. Bolaget Ålands Curling ab vill klämma in både hall och parkeringsplats i redan tränga Idrottsparken. Stadsplanenämnden fattade dEt beslut som stadsstyrelsen begärt. Bilden togs när prova på-curling ordnades i början av året.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

upplåta mark till ett privat bolag.

–Jag tycker inte att det är riktigt korrekt av stan att upplåta mark för privat arrende. Dessutom ska stan ju spara pengar, så varför är man då beredd att göra en sådan här sak?

Han ställer sig också frågan varför parkeringen måste ligga precis invid hallen.

–Det är oacceptabelt att ta grönområde i bruk för bilar. Ett nytt parkeringshus ska ju byggas vid Strandgatan, varför kan inte hallbesökarna i så fall promenera därifrån? Besluten går för det mesta bilisternas väg. Alla andra värden får vika bara bilisterna får sitt.

Nämndens uppdrag

Roger Jansson kommer med

Konsult. Idrottsentreprenören ”Hjallis” Harkimo har anlitats som konsult av Ålands Curling ab.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

ett överraskande svar när Nya Åland frågar efter hans åsikt.

–Mitt enda tunga argument är, och det framförde

jag också på mötet, att nämnden fick i uppdrag av stadsstyrelsen att fatta ett sådant här beslut. Uppdraget var

väldigt tydligt och klart, men jag tyckte att det ändå kunde gå till omröstning.

Roger Jansson berättar att curlingbolaget ändrat sig under resans gång.

–Först föreslog vi en placering vid Bollhallen, men det var man inte nöjd med. Sen föreslog vi en placering vid Baltichallen, och det var man nöjd med först men så var man inte det i alla fall utan förhandlade med stadsstyrelsen om en ändring av stadsplanen för att få bygga i Idrottsparken.

Ogillar tanken

Han gör ingen hemlighet av att han inte vill ha curlinghall och parkering i Idrottsparken.

–Jag tycker inte om placeringen, men nämnden hade i uppdrag att leverera.

Frågan går vidare till stadsstyrelsens ordförande **Johan Ehn** (fs): Kan man beställa ett beslut av en nämnd på det här sättet?

–Vi har velat få fram en plan för hur det skulle kunna se ut med en placering i Idrottsparken för att kunna göra en bedömning av om det är möjligt att placera hallen där. När det finns en plan kan stadsstyrelsen titta på den. Jag har uppfattningen att ingen i stadsstyrelsen ännu har bestämt sig för vad han eller hon tycker.

Fullmäktige avgör

Ärendet går nu vidare till stadsstyrelsen. Frågan avgörs slutligen i fullmäktige.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Den här bilen blev påkörd när föraren svängde ut utan att obeservera den bil som kom längs Godbyvägen.

Foto: PRIVAT

Svängde ut och blev påkörd

Två bilar kolliderade strax efter halv åtta på torsdagsmorgonen i Mariehamn Strandnäs. En personbil kom svängde ut på Godbyvägen från en privat infart och observerade då inte den bil som kom från höger längs vägen. Den utsvängande bilen fick den andra bilen i sidan.

Två personer klagade efteråt på nacksmärtor medan den tredje hade ont i ett knä varför alla uppsökte akuten för vård och dokumentation. Polisen utreder ärendet som äventyrande av trafiksäkerheten. (mt)

Fängelse för misshandel

■En 19-åring har dömts till 8 månaders villkorligt fängelse för misshandel.

Ynglingen flög i september utan förvarning på en kraftigt berusad man och sparkade honom i ansiktet. Misshandeln inträffade i kön till hotell Arkipelags nattklubb i Mariehamn.

Den sparkade fick allvarliga frakturer i käken som ledde till operation i Åbo men också till känslobortfall som troligen delvis kan bli bestående.

Åklagaren hade ursprungligen rubricerat åtalet som grov misshandel men tingsrätten strök ordet grov bland annat med motiveringen att det handlade om en enstaka spark. (tt-s)

Körde berusad på eftermiddagen

■Polisen stoppade en bilist i Lemland Söderby i torsdags eftermiddag vid 17.00-tiden. Någon tipsade om en bilist som körde rattfull och polisen grep mannen som blåste 1,55 promille. Mannen är nu misstänkt för grovt rattfylleri.

Tidigare på dagen åkte en annan förare fast som körde 75 kilometer i timmen över Svibybron trots att sträckan har en begränsning av 50 kilometer i timmen. (mt)

Polisen utreder olika stölder

■Polisen har fått nya stöldanmälningar på sitt bord. I Godby högstadium har någon under vecka 43 stulit en bärbar dator.

I Mariehamn har en annan person märkt att dennes vindsförråd utsatts för inbrott, det är dock oklart om något stulits. (mt)

Vårdinstitutet måste saneras

Vårdinstitutets tomma lokaler kräver först en sanering innan det kan ge plats åt det planerade elevvårdshemmet eller någon annan hyresgäst.

Det konstateras efter den undersökning AK-konsulter gjort.

Vårdinstitutets lokaler kan bli en möjlig placering för det elevvårdshem som planeras för gymnasialstadiets och högskolans hälsovårdspersonal. Men först måste de saneras.

Redan 2001 konstaterades det nämligen att vårdinstitutets lokaler var mögelskadade. Fem år senare uppmärksammades flera i personalen ha symptom relaterade till ”sjuka hus”, så som rinnande näsor, sjuka ögon, huvudvärk och trötthet.

–Det beror på att det varit fukt inuti installationen. Det ska saneras, men det handlar om en begränsad yta då vi misstänker att det måste anpassas innan eventuell in-

Fuktskador. Ålands vårdinstitut står fortfarande tomt efter utrymningen i januari i fjol. Nu planeras för ett elevvårdshem i lokalerna, men innan det blir möjligt behöver man få bukt med de fuktskador som en rapport från AK-konsult ab visat på.

Foto: ERKKI SANTAMALA

flytt, säger **Elisabeth ”Bette” Rosenlöf**, projektingenjör på byggnadsbyrån.

I fjol flyttades all vårdpersonal till handelsläroverkets lokaler och vårdinstitutet har

efter det genomgått en orsaksanalys av AK-konsulter.

Samband oklart

Analysen visar på fuktskador i byggnaden, men **Peter Carls-**

son på AK-konsult ab menar att det är svårt att säga om det har en koppling till de symptom som upptäcktes hos personalen.

–Att fuktiga byggnader och

ohälsa hänger ihop vet man, men inte hur stark kopplingen är. Forskningen kring detta är egentligen försvinnande liten.

Han menar att det är svårt att utreda vilka åtgärder som bör vidtas, en metod är att göra en enkätundersökning som visar hur många som påverkats negativt i miljön.

Inga pengar

Innan något beslut tas för en eventuell inflytt av elevvårdshemmet måste åtgärderna diskuteras.

–Det finns inga pengar i budgeten för det och det kräver en insats att man avlägsnar skadade material med nytt, säger Elisabeth Rosenlöf.

Byggnadsbyrån väntar samtidigt på klara besked.

–Det behövs troligen ombyggnad så det måste bli klart vad det ska bli innan några åtgärder kan fastställas. Det går inte att göra något innan, säger hon.

CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

NYAN KARTLÄGGER SKÄRGÅRDSTRAFIKEN

Statistik över skärgårdstrafiken visar:

Töftö transporterar flest och Alfågeln kostar mest

Förra året transporterade ms Töftö 330.143 personer. Det är en dryg tredjedel av skärgårdstrafikens totala passagerarantal. Dyrast av landskapsfärjorna är ms Alfågeln. Hon kostade 3.236.000 euro i drift förra året.

Totalt reste 1.086.601 personer med Skärgårdstrafiken ifjol. Då räknas både frigående- och vajerfärjor in. Flest reste med Töftöfärjan och det minsta antalet passagerare uppmättes på Ängösunslinjen där endast 8704 personer reste under året.

Av de frigående färjorna var det Knipan som hade flest passagerare. Hela 182.130 personer reste mellan Svinö och Degerby under året.

Två i statistiken var Södra linjen där Skiftet, Gudingen och Ejdern trafikerar. Sammanlagt reste 129.965 personer med dem. Trea var Norra linjen, det vill säga Alfågeln rutt, med 121.604 passagerare.

Stora ökningar

Av de frigående färjorna är det Frida II som hade det minsta antalet passagerare förra året. 11.704 personer

ms Alfågeln är dyrast i drift av landskapets färjor. Men så har hon också de högsta bränsle- och lönekostnaderna. Foto: ERKKI SANTAMALA

reste med henne mellan Enklinge och Kumlinge.

Det innebär ändå en ökning med 14 procent jämfört med 2006 då 10.258 personer reste på sträckan. Antalet fordon ökade ännu mer. 2006 transporterade Frida II 5547 fordon, 2007 hela 6473.

Även Alfågeln hade en stor ökning av både passagerare och fordon förra året. 2006 åkte 103.993 personer med Alfågeln och 2007 uppgick

Töftökö. Av alla landskapets färjor är det Töftöfärjan som har flest passagerare. 2007 reste drygt 300.000 till och från Vårdö med vajerfärjan.

siffran till 121.604 stycken. Antalet fordon ökade från 47.152 till 55.962 stycken.

Flest i juli

Föga överraskande är juli den månad då de högsta passagerar- och fordonssiffrorna upp-

mätts. Alla färjor, förutom Ängösunslinjen som haft flest passagerare i augusti och oktober, har sin bästa månad i juli. Under vintermånaderna uppmäts de lägsta siffrorna. De flesta når sina lägsta siffror i februari, men även de-

cember och januari är lugna månader.

Vad gäller fordonen, om man lämnar bort Töftöfärjan, kan man konstatera att flest bilar och lastbilar forslas med Knipan. Hon transporterade under 2007 89.171 bi-

lar och 4190 lastbilar till och från Föglö. På södra linjen och Brändö-Osnäslinjen åkte också många lastbilar, 2660 respektive 2420 stycken.

Dyrast i drift

När det gäller driftkostnaderna för de frigående färjorna uppgick de förra året till drygt 16 miljoner euro. Dyrast i drift är Alfågeln, som under fjolåret kostade landskapet hela 3.236.000 euro.

Dels hade hon de högsta underhålls- och reparationskostnaderna, 235.000 euro, och dessutom var bränslekostnaderna och löneutgifterna störst på norra linjen.

Gudingen och Skiftet var näst och tredje dyrast i drift, båda på drygt 2,5 miljoner euro.

Knipan däremot, som transporterar flest passagerare av alla frigående färjor, kostade bara 1.255.000 euro förra året, vilket är naturligt med tanke på att både bränsle- och lönekostnaderna för henne är betydligt lägre än för ovan nämnda färjor.

De största inkomsterna ger Alfågeln och Viggen. De inbringade 181.000 respektive 172.000 euro ifjol.

MALIN LUNDBERG malin.lundberg@nyan.ax

Brändö kritiska till sparförslag

–Brändö kommun accepterar inte under några som helst omständigheter en förkortning av sommartur-listan.

Det svaret ger Brändö kommunfullmäktige efter att de tagit del av trafikavdelningens sparförslag för skärgårdstrafiken.

160.000 euro vill landskapsregeringen spara in på skärgårdstrafiken. 70.000 räknar man med att kunna spara genom att höja fordonsavgifterna, men för att spara in resten föreslår man att vissa färjturer ska dras in.

Bland annat föreslår landskapet att man förkortar sommartur-listan, så att den i fortsättningen endast gäller under

juni–augusti, istället för april–september som tidigare.

Brändö kommunfullmäktige diskuterade förslaget på ett möte förra veckan, och de är mycket kritiska.

–Brändö kommun accepterar inte under några som helst omständigheter en förkortning av sommartur-listan. Sommartur-listan bör fortsättningsvis gälla från mitten av april till slutet av september.

Fullmäktige anser att näringslivet i skärgården är i stort behov av transportmöjligheter för stora fordon, särskilt i maj men även i september, och därför bör alla sommartur-listans turer och kombinationer bibehållas enligt gällande tidtabeller.

–På Norra linjen och Åva-Os-

näs torde dessutom den tunga trafiken ha ökat avsevärt i år. Överlag har ingen statistik tagits fram som visar att sparförslaget på något sätt kan omfattas, skriver fullmäktige i sitt utlåtande.

Avgiftshöjning

Vad gäller höjningen av for-

donsavgifterna är fullmäktige med på noterna.

–Brändö kommun accepterar höjningen av taxorna om genomförandet av den garanterar bibehållen sommartur-lista i 5,5 månader enligt gällande tur-lista.

Fullmäktige påpekar att inbe-

sparingsåtgärder som inte påverkar tur-listan är att föredra.

–Flera sådana presenteras i rapporten om Översyn av skärgårdstrafikens löner, lönekostnader och inrapportering av arbetstid som kommunen har fått ta del av, skriver fullmäktige.

Nu efterlyser Brändö snabba ingripanden av arbetsledning- en i de fall där föreslagna ändringar direkt påverkar kostnaderna och därmed minskar behovet av sparåtgärder i tur-listan.

MALIN LUNDBERG malin.lundberg@nyan.ax

Sommarfärja. Brändö kommunfullmäktige vill behålla nuvarande sommartur-lista, den som sträcker sig från mitten av april till och med september. Här ser vi Alfågeln lägga till på Lappo. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Fakta/Våra skärgårds- och linfärjor

Frigående färjor är följande:

Färja	Sträcka	Antal pass 2007	Driftkostnad 2007
ms Alfågeln	Hummelvik–Enklinge–Kumlinge–Lappo–Torsholma	121.604	3.236.000
ms Viggen	Åva–Osnäs	92.073	1.819.000
ms Spoven	Asterholma–Lappo–Torsholma	12.738	
ms Grisslan	Snäckö–Överö–(Sottunga)–(Bergö)–Långnäs	22.680	
ms Knipan (ms Lotta II)	Degerby–Svinö	182.130	1.255.000
ms Skiftet, ms Gudingen och ms Ejdern	Långnäs–Sottunga–(Husö)–(Kyrkogårdsö)–Kökar–Galtby i Korpo	129.965	5.201.000
ms Frida II	Kumlinge– Enklinge	11.704	
ms Doppingen	Åva–Jurmo	21.418	675.000

Färjfästen angivna inom parentes angörs mot beställning.

För närvarande finns följande linstyrda färjor:

Färja	Sträcka	Antal passagerare 2007
ms Töftö	Töftö– Prästö	330.143
Simskäla	Simskäla–Alören	41.358
Färja nr 120	Björkö–Lappo	12.844
Färja nr 122	Snäckö–Seglinge	31.532
Färja Nr 116	Embarsundlinjen	67.385
Färja nr 106	Lumparland–Ängö	8704

Färjorna trafikerar utan tidtabell.

ms Föglö. 1989 var det sista året ms Föglö var i trafik på Åland. Här väntar hon i hamnen på Torsholma. Det är Britt-Louise Nordström, Mats Öström och Magnus Törnroos som kliver ur skolbilen. Arkivfoto: TOM WIKLUND

Färjor vi minns

Minns ni ms Föglö? Eller ms Vårdö?

De är bara två av alla de skärgårdsfärjor som kommit och gått på Åland genom tiderna.

Landskapsägda färjor

ms Korpo
■ I trafik 1929-1946

ms Kökar
■ I trafik 1948-196x
■ Körde till Kökar och från 1965 till Korpo Galtby

ms Föglö
■ I trafik 1957-1989
■ Körde mellan Svinö och Degerby och senare mellan Överö och Sottunga

ms Vårdö
■ I trafik 1962-1997
■ Körde mellan Prästö och Vårdö, senare mellan Prästö - Töftö - Vargata

ms Viggen
■ I trafik 1962-1970
■ Körde mellan Sandö och Simskåla

ms Ejdern
■ I trafik 1965-1972
■ Körde mellan Svinö - Sottunga - Kökar

ms Kökar
■ I trafik 1967-1999
■ Körde mellan Långnäs -

Sottunga - Kökar. 1980 sattes hon in på linjen Långnäs - Kumlinge och Gustavs - Åva.

ms Viggen II
■ I trafik 1970-1987
■ Körde mellan Sandö och Simskåla

ms Tre Måsar
■ I trafik 1975-1991
■ Körde mellan Långnäs - Sottunga - Kökar - Åbolands skärgård.

ms Viggen III
■ I trafik 1986-1998
■ Körde mellan Sandö och Simskåla.
■ Byttes 1998 ut mot en linfärja med namnet Färja Nr 121/Simskåla

Färjor som hyrdes in

ms Skärgårdsfärjan
■ I trafik 1963-1972
■ Körde på linjen Svinö/Seglinge - Enklinge - Kumlinge - Asterholma - Lappo - Torsholma - Brändö - Åva - Jurmo - Vuosnainen. Senare på linjen Prästö - Osnäs och slutligen mellan Hummelvik och Osnäs.

ms Kumlinge
■ I trafik 1970-1985
■ Körde mellan Osnäs - Brändö - Kumlinge - Långnäs.

Källa: Finska tidsskriften Laiva. Nr 3/2008

ms Kökar. Mellan 1967 och 1999 trafikerade hon linjen Långnäs - Sottunga - Kökar och linjen Långnäs - Kumlinge och Gustavs - Åva. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Före linfärjan. ms Viggen III gick mellan Sandö och Simskåla åren 1986-1998. Sedan byttes hon ut mot linfärjan Simskåla. Foto: STEFAN ÖHBERG

”Archipedalo” kan öka turismen i skärgården

En cykelväg som sammanlänkar Ålands och Åbolands skärgårdar kan bli det nya sättet att locka cykelturister till den åländska skärgården. Skärgårdsnämnden ska diskutera ärendet på sitt nästa möte i slutet av november.

Egentliga Finlands förbunds (EFF) skärgårdsnämnd och den åländska Skärgårdsnämnden diskuterar som bäst en eventuell sammanlänkning av Åbolands och Ålands skärgårdar genom en ringväg avsedd för turister.

”Skärgårdens Ringväg” finns sedan 1996 men berör endast de åboländska skärgårdskommunerna. Dess popularitet har ökat från 5.144 besökare 1996 till 19.929 besökare 2008. Ringvägen är ”öppen” under sommarmånaderna. Nu vill man se om det går att ha något liknande i samarbete med Åland.

”Archipedalo”

Den nya ringvägen går under arbetsnamnet ”Archipedalo” och riktar sig främst till cykelturister.

– Det är en ny turistprodukt för turister från Finland, Sverige och Europa, säger skärgårdsutvecklare Christian Pleijel.

Satsningen är bra för den småskaliga turistnäringen i Ålands skärgård. Avsikten är, enligt Pleijel att man aldrig ska gå i land på fasta Åland. Beroende på vem som är målgruppen planerar man fram ett paket med fasta ramar eller mer öppna ramar.

– Det har visat sig i Åboland att finnar är bra på att ta sig fram själva genom att läsa turlistor, men det kan behövas mer färdiga paket för europeer.

Ringväg för cyklar. Om några år kan det finnas en ringväg för cykelturister som sträcker sig mellan den åboländska och den åländska skärgården. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA.

Hur kom idén upp?

– Jag inspirerades av Bosse Ahlnäs som är oförvägen i sitt resande runt i skärgårdarna.

Archipedalo bygger på några av de 117 idéer som Skärgårdsnämnden ”brainstormade” fram under våren 2007. I och med det har man förverkligat alla, påpekar en entusiastisk Pleijel.

Svalt intresse

Ålands turistförbund visade endast svalt intresse för idén. – Det första de frågade var hur det ska finansieras.

Men på ett möte med EFF: s skärgårdsnämnd fick Christian Pleijel grönt ljus för idén.

– Man sade att har jag en bra idé ordnar sig finansieringen sedan.

Skärgårdsnämnden tar

upp ärendet på sitt nästa möte den 28 november. Rutten Korpo-Kökar-Sottunga-Överö-Kumlinge-Brändö-Gustavs-Iniö-Houtskär är aktuell för projektet om det blir grönt ljus.

Sedan ska man söka pengar för förprojektering.

Företagsam skärgård

– Det här passar inom Företagsam skärgård. Man kan söka en projektledare för någon månad som gör förprojekteringen. Det skulle också kunna vara ett Leaderprojekt. det är många små företag som ska samverka för bland annat gemensam marknadsföring.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Skärgårdsutvecklare Christian Pleijel ser projektet ”Archipedalo” som en tillgång för den småskaliga turistnäringen i skärgården. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Näringslivet drar fördel av EU-medlemsskapet

Liberalerna höll på torsdagskvällen en diskussion med företrädare för näringslivet om Lissabonfördraget. Sammanfattningsvis konstaterade de flesta att åländskt näringsliv drar större nytta av medlemsskapet i EU, än om man drar sig ur.

Vid liberalernas diskussion om EU och Lissabonfördraget bjöds näringslivet in till ett informations- och diskussionstillfälle.

Förutsättningarna

Lagtingsledamot Olof Erland förklarade förutsättningarna som näringslivet har både i och utanför EU, samt landskapets inflytande. Ålands producentförbunds vd Birgitta Eriksson och vi-

cetaman Jan Salmén redogjorde för utvecklingen av jordbruket sedan Åland gick med i EU 1995 och konstaterade följande enligt ett pressutskick:

”EU:s politik är inte anpassad till Ålands särförhållanden och småskalig. Stöden har underlättat en strukturomvandling och marknadsanpassning. Jordbruket har anpassat sig till EU:s system, men ett problem är att det inte finns en stabil långsiktig reglering.”

Man konstaterade att på samma sätt som man inlett EES-liknande avtal i Norge, borde marknadstillträde vara en nödvändighet om Åland skulle stå utanför EU. ”Vissa EU-stöd skulle försvinna, men andra egna stöd kunde anpassas bättre

till åländska förhållanden”, konstaterade man vid diskussionen.

Ett tredjeland

Företagarföreningens ordförande Dick Jansson, var mycket kritisk till att skattegränsen inte, efter elva år i EU, fått en godtagbar lösning. Han efterlyste mer inflytande och var inte främmande för att Åland står utanför EU trots att man då blir tredjeland i förhållande till Finland, Sverige och övriga EU.

Johan Lindholm från Köpmannaföreningen ansåg att det finns två vägar för Åland: ”Antingen står man utanför EU, med många nya utmaningar, eller så godkänner Åland att Lissabonfördraget träder i kraft och fortsätter arbetet med att till exempel för-

bättra handeln med Sverige.”

En överblick av sjöfartens utveckling gavs av Hans Ahlström från Redarna i Finland. Han konstaterade att redarna anpassat sig till EU:s regelverk och att den finska sjöfartspolitiken utnyttjar möjligheterna som ges.

Slutligen sammanfattade Olof Erland diskussionen med att näringslivet kan dra större fördelar av ett medlemskap än att stå utanför. ”Det finns många problem som landskapsregeringen behöver lösa genom utökat inflytande och lobbyarbete. Skattegränsen drabbar många företag, men frågan är om problemen kan lösas genom att Åland lämnar EU-samarbetet.”

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

EINAR, ENAR

Gratulerar 75 år

SVEN-ERIK JOHANSSON

Namn: Sven-Erik Algot Johansson.
Född: i Mariehamn den 21 november 1933.

Gratulerar 80 år

TOR SUNDBERG

Namn: Tor Gunnar Sundberg.
Född: den 20 november 1928 i Finström Svartsmara.
Bor: i Svartsmara och i Jomala Prestgården by.
Yrke: pensionerad jordbrukare.
Intressen: skogen och sport.
Familj: fru Majel, sönerna Bo, Peter och Leif. Tre barnbarn Hanna, Malin och Jesper.
Födelsedagen: firas enbart inom familjen.

Gratulerar 90 år

NILS-ERIC MARTENS

Namn: Nils- Eric Wilhelm Martens.
Född: den 19 november 1918 i Vasa. Kom till Åland 1948.
Bor: i Mariehamn.
Yrke: pensionerad tandläkare.
Familj: hustrun Maj-Britt, döttrarna Pia och Gunilla med familjer, tre barnbarn, två barnbarnsbarn.
Födelsedagen: firas inom familjen.

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning

undanbedes

vänligen

Linda Kaunonen

Yrke: juris kandidat 1961, tidigare vd vid rederiaktiebolaget Sally och vd för Algots hus ab i Mariehamn.
Bor: i hus vid Esplanaden i Mariehamn.
Familj: änklings efter Gitana, född Lindholm, och far till Veronika, gift med Ronny Häggblom och deras barn Melvin och Midas.
Födelsedagen: firas med inbjudna.

100 ord från din förening
redaktion@nyan.aland.fi

SOCIALMISSIONEN

Socialmissionens höstmöte som hölls den 10 november i Jomala församlingshem, samlade 22 personer.
Ordförande Ingemar Johansson inledde med bön och betraktelse. Förhandlingarna som följde visade att verksamhetens huvudsyfte är att hjälpa människor i nöd. Med hjälp av andras hjälp har också något av den planen kunnat förverkligas under året. Planer och visioner finns för framtiden. Ett dagcenter och samtalstjänst är något som nu är i fokus.
Fyndhörnan som öppnades under våren har gått bra. Seija Vuorio-Carlsson som förestår affären informerade. Hon tackar för alla som skänkt mycket fina saker dit och efterlyser nu speciellt julbetonade prydnader och gåvor. Fyndhörnans öppethållningstider som eventuellt utökas i december är torsdag-fredag kl 16-19 och lördag från 10-16. Kontakta gärna Seija. Tel: 43 508 eller 040 594 18 25.
I pausen serverades kaffe och tårta m.m. Efteråt blev det uppskattat sångprogram. Kort sammanfattning av kvällen: Gemenskap -glädje - tacksamhet och ny inspiration.

RÄDDA BARNEN

Rädda Barnen på Åland och Föräldraföreningen för barn med särskilda behov inbjuder alla till en kostnadsfri föreläsning om barn med adhd; "Upptäck ett osynligt handikapp". Föreläsaren Ralph Minnema är pappa till en pojke som när han var liten kändes som om han hade en "turbo" i kroppen. Ralph berättar öppet och ur en förälders perspektiv om vad han och sonen gått igenom från det att sonen var liten till han fick diagnosen adhd och fram till vuxen ålder. Ralph vill genom sin föreläsning dela med sig av sina erfarenheter, öka förståelsen för hur barn med adhd fungerar och tänker, lyfta fram hur vi vuxna genom vårt beteende påverkar barn med adhd och ge tips om hur vi kan bemöta dessa barn på olika sätt. Under föreläsningen kommer att finnas tid till frågor och diskussion. Välkommen med och lyssna på Ralph Minnema i Strandnäs skolas auditorium onsdagen 19 november kl 18.30-21.00. Under pausen servering av Strandnäs Hem & Skola.

FOLKHÄLSAN I MARIEHAMN

Har du tänkt rösta fram årets Ålands Lucia? Det kommer ett bra tillfälle i Stadsbiblioteket på onsdag 19.11 kl 19.00.
Då sjunger flickorna för oss och du kan köpa en mugg glögg (+ pepparkaka) samt passa på att köpa lotter och märket till din jacka eller rock. Snyggt!
Vi hälsar Er alla hjärtligt Välkomna!

OBS! Det händer

MÅNDAG 17.11

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** Niko-på väg mot stjärnorna. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
■ ■ **Bio Savoy kl 20.00.** 007, Quantum of solace. F-13. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

INFO

■ ■ **Mariehamn Torget kl 10.00.** Konsumentkampanj om matpriserna. De åländska producenterna informerar om producentpriserna och samtidigt delas det ut havre till fågelmat, äpplen och lök.

KÖKAR PÅ BIO

■ ■ **Kökar grundskola.** Mini-filmfestival med dokumentärfilmer om Åland, hav och vind.
□ Kl 18.00. Ro, ro till fiskeskär. Kökar, 30 min.
□ Kl 18.30. Edvard Jansson syr sålskor. Kökar. 80-tal, 40 min.
□ Kl 19.15. Döden är en eld-röd blomma. Valdemar Nyman 1966, 25 min.
□ Kl 19.45. Joel Pettersson. Åland 1974, 15 min.
□ Kl 20.16. Öppet för önskemål.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar-dj.

ÖPPET HUS

■ ■ **Vårdö Solhult kl 18.30.** För både stora och små barn. De mindre barnen bör helst ha en förälder med.

TISDAG 18.11

AUKTION

■ ■ **Hammarland Catharinagården kl 19.00.** Traditionell auktion. Försäljning och lotteri.

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** Niko-på väg mot stjärnorna. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
■ ■ **Bio Savoy kl 20.00.** 007, Quantum of solace. F-13. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

DISKUSSION

■ ■ **Lagtingets auditorium kl 18.00.** Finlands svenska Marthaförbund ordnar diskussion kring ämnet "Att kombinera hem och yrkes liv" inom projektet Kvinnor och karriär. Paneldebatt med Britt Lundberg, Nina Fellman, Airi Sundman, Ann Gustavsson, Ulrica Lindström och Susan Fagerström. Vilka nätverk kan Marthaförbundet och MarthaÅland erbjuda? Camilla Pihlgren, verksamhetsledare i Österbotten, ansvarig för Marthornas mentorverksamhet

Inga åtgärder mot Brandt

■ Domkapitlet i Borgå stift beslöt i torsdags att Jomala församlings tidigare kyrkoherde Joe Brandt slipper disciplinära åtgärder. Ärendet behandlades efter den bristande

Miljöpristagare och rovdjursföreläsning

■ Ålands natur och miljö utser på sitt höstmöte på onsdag 19.00 i hotell- och restaurangskolan vem som blir årets miljö- respektive citronpristagare för år 2008. Efter mötet före-

och Charlotta Solax, projektkoordinatör på Åland informerar efter diskussionen

FÖRELÄSNING

■ ■ **Ålands museum kl 19.00.** Fil. dr. Kenneth Gustavsson berättar om de ryska kejsarbesöken på Åland under slutet av 1800-talet. Föreläsningen ges med anledning av Ålands konstmuseums nyförvärv tavlan "Zarevna" i Färjsundet, 1894 av Edvard Westman.

INSAMLING

■ ■ **Storagatan 10, ingång från gården, kl 18.00-20.00.** Julpaketinsamling för behövande i Lettland och Litauen.

MUSEIGUIDNING

■ ■ **Ålands museum kl 12.00.** Lunchguidning: Äldre bruksföremål i Ålands museum.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar-dj.
TEATER
■ ■ **Mariehamns stadshus kl 19.00.** "De 39 stegen". En hejdlös Hitchcock-komedi. Regi: Ville Sandqvist.

TEMAKVÄLL

■ ■ **Jomala bibliotek kl 19.00-21.00.** "Att leva med cancer". Isela Valve berättar om sin bok, Behandlingen. Soffi Wetterhoff, cancersjukskötare, berättar om stöd och sorgearbete. Föreningen Vård i livet berättar om sin verksamhet. Boktips.

TIPS OM

BARN OCH EKONOMI
■ ■ **Rädda Barnens öppna förskola, Västra Esplanadgatan 8, kl 11.00.** Janine Smeds, ekonomirådgivare på Finlands svenska Marthaförbund ger tips och råd om hur du kan hjälpa ditt barn att få ett bra förhållningssätt till pengar och ekonomi. När och hur mycket behöver barn hjälpa till hemma? Vad är en rimlig veckopeng?

JUST NU

LOPPMARKNAD
■ ■ **Cirkeln/Emmaus loppmarknad, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördagar 11-14.
■ ■ **Emmaus byggetur, Skogshyddsvägen 7.** Öppet måndag-fredag kl 8-16.
■ ■ **Antikvariat Pierre, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördag 11-14.
■ ■ **Möbelreturen/Katapult, Skogshyddsvägen 7.** Öppet tisdag-fredag kl 9-16.
■ ■ **Fyndhörnan i Godby.** Öppet torsdag och fredag kl 16-19, lördag 10-16.

skötseln av ekonomin samt det arbetsklimat som framställts som dåligt bland de anställda. Brandt har slutat på sin tjänst och domkapitlet avskrev därför frågan.

läser biologen och informatören Glenn Mattsing från rovdjurscentret De fem stora.

Han visar bilder och föreläser under rubriken "Rovdjur-hotade eller hot?". (mt)

Kyrkan i Sverige kan bli gratis begravningsbyrå

■ En församling i Sverige, Västanfors församling i Fagersta, har startat en egen begravningsbyrå
– Vi har funderat över att ha gratis verksamhet vid begravningsbyrån, som en medlemsförmån. Vi har kommit fram till att branschen behöver konkurrens.
Så säger Henrik Rydberg, kyrkoherde i Västanfors, men

också vd för Kyrkans begravningsbyrå, som drivs i bolagsform.

Detta enligt ett referat av en debatt i Kyrkans tidning.

Men idén att församlingar över huvud taget ska driva begravningsbyråer har mött motstånd, också i de egna leden.

– Kyrkan ska vårda själar, inte göra pengar, hette det i debatten. (ka-f)

Kom ihåg

■ ■ **Allsvensk samling:** Sekreteraren ber de medlemmar som inte betalt medlemsavgiften för 2008 att göra det före 1.12.

■ ■ **DUV-medlemmar:** Kom ihåg att anmäla er till julfesten fredag 28.11. Anmälan senast måndag 17.11 på tel 527 371 eller 527 362. Varmt välkomna!

■ ■ **DUV på Åland:** Se hit alla mor- och farföräldrar! DUV bjuder in er som har ett barnbarn med utvecklingsstörning till en träff onsdag 19.11 kl 19.00. Anmäl dig till Susan på tel 527 371 senast måndag 17.11. Varmt välkomna!

■ ■ **DUV:** Syskonläger 21-23.11. Ledare för helgläget som hålls vid Sjötorp i Bamböle är Lena Jansson och Henrik Löthman. Anmälan senast måndag 17.11 till Susan på tel 527 371.

■ ■ **Folkdansarna på Åland:** Vi träffas och dansar onsdag 19.11 kl 14.00, kontakta Berit om du kan komma och inte ännu anmält dig! Höstmöte söndag 23.11 kl 17.30. Läs mer i info-bladet! Vi börjar med mat, videosnutt, foton från sommarens evenemang Norgeresan, Estlandsbesöket och Bomarsund samt folkdansövning. Vill du med på Folklandia (kryssning med folkmusik och folkdans ombord på Silja Europa 9-10.1 så ska du genast anmäla dig. Folkdansringen har några platser och bjuder ut till medlemsföreningarna. Inga övningar varken 18.11 eller 25.11 i Folkhälsans allaktivitetshus. Läs kalendrarna.

■ ■ **Hammarlads FBKs damer:** Auktion på Catharinagården tisdag 18.11 kl 19.00. Gåvor mottages med tacksamhet. Alla hjärtligt välkomna.

■ ■ **Mariehamns marthaförening:** Julfest söndag 14.12 kl.13.00 i Nautical Club. Vi äter en god lunch från Nauticals goda julbord. Program, ta en liten julkapp med. Anm. senast 17.11 till Hjärtas Sjöberg tel 12 708. Välkomna alla till en trevlig söndagseftermiddag.

■ ■ **Mariehamns marthaförening:** Kom ihåg handarbetsträffen hos Ulla, Parkgatan 8, tisdag 18.11 kl 13.00.

■ ■ **Mariehamns pensionärsförening:** Höstmöte och månadsmöte i Röda Korsgården onsdag 19.11 kl 14.00. Sedvanliga och stadgeenliga höstmötesförhandlingar hålls först och sedan Allsångskafé med Kalle Lund och hans dragspel och han spelar Kumlingelåtar ur sin egen CD. Kaffeservering och MPF-info. Alla, nya och gamla medlemmar, hjärtligen välkomna.

■ ■ **Martha Åland hemslöjdssektionen:** Möte onsdag 19.11 kl 12.00

på kansliet.

■ ■ **Mellersta Finströms marthaförening:** Möte tisdag 18.11 kl 19.00 i Marthastugan, Breidablick. Välkomna även ni som inte varit med tidigare.

■ ■ **Vattenskyddsföreningen:** Höstmötet torsdag 20.11 kl 18.00 inleds med ett besök på Lotsbroverket där VA-chefen guidar oss genom anläggningen. Därefter stadgeenliga förhandlingar och servering i stads- husets foajé. Våra vatten förtjänar ett större engagemang. Välkomna!

■ ■ **Västra Jomala marthaförening:** Möte 20.11 kl 19.00 på Gottby branddepå. Charlotta Solax MEDverkar och Maria Fagerholm ljusparty. Tema Kura skymning. Välkomna!

■ ■ **Vårt Hjärta:** Höstmöte lördag 29.11 kl 16.00 i Ålands hotell- och restaurangskola, korta mötesförhandlingar, föreläsning av ÅHS: s dietist Angelica Johansson "Kost som förebygger och är del i behandling av hjärt-kärlsjukdom", julbord till medlemspris 29 e, vissångare Lasse Fredrikson sjunger bl a Taube, dragning i Hjärtundelotteriet och lotteri. För motionskort till kansliet eller ta med. Anmäl senast onsdag 26.11 kl 15.00 till Annette, tel 14 195, 0457 595 85 33, vart.hjarta@aland.net

■ ■ **Ålands fredsförening-Emmaus:** Höstmöte i Emmaus lokaler vid Köpmansgatan onsdagen den 26 nov kl 19. Stadgeenliga förhandlingar. Göte Winé berättar om sitt arbete som ungdomslots och vi besöker Katapults nya butik i grannhuset. Kaffete och smörgåsar. Alla välkomna!

■ ■ **Ålands frimärksamlaarförening:** Valmöte onsdag 19.11 kl 19.00 i Ålands bildningsförbunds lokal på Ålandsvägen 36.

■ ■ **Ålands hyresgästförening:** Höstmöte torsdag 20.11 kl 18.00 i Ålands hotell- och restaurangskola. Program: Mise-info för hyresgäster. 30-årsjubileumssupé i restaurangen. Lotteri med fina vinster.

■ ■ **Ålands HälsoAlternativ:** Höstmöte onsdag 19.11 kl 19.00 i Röda Korsgården, V. Esplanadg. 5, Mariehamn. Stadgeenliga förhandlingar, val av ny styrelse (förslag finns). Program och vickning. Alla medlemmar varmt välkomna!

■ ■ **Ålands transportarbetare:** Kurstillfälle för alla medlemmar på Ålands Sjösäkerhetscentrum lördag 29.11 kl 12.00-15.00. Vi provar på att använda livräddningsutrustning som används ombord på fartyg. Anmäl dig sensast 26.11 till Uffe Gustafsson tel 0457 595 8426. Kursen är gratis och kaffe med tillugg serveras.

PRATSTUNDEN

Gyrid är en skotokig skolledare

Hon bjuder på sig själv och tar med en bunt skor till jobbet. Trots att det bjuder henne emot.

Helst skulle hon nog prata om hur 1800-talets åländska sjömanshustrur fick slita genom kalla vintrar. Eller om Lyceets framtid. Eller om vikten av utbildning för tjejer.

Gillar skor

Men Nya Åland vill helst av allt prata om hennes skor. Bara för att det är så roligt.

Gyrid Högman är en känd person på Åland. Saklig, professionell och klarsynt.

Men hur många vet att hon är barnsligt förtjust i skor? Och de ska vara läckra, smäckra, feminina, gärna högklackade.

Hon många par äger hon? Svaret på den sista frågan ska inte ges här och nu. Elevtiden på lusse har inför rektorns 60-årsdag i en tävling efterlyst gissningar om antalet skor hon har där hemma.

Skor som prydnad

Helst hade vi velat göra en djupdykning i hennes garderob. Men nix. Där satte hon gränsen. Hon håller gärna distans kring det rent personliga. Att hon frikostigt tar med sig några smakprov till fotograferingen är bra nog.

–Kvinnors intressen betraktas lätt som fjolliga. Alltså, skor upptar mig ju inte till vardags. Men okej, jag gillar dem. Köper gärna skor på resor, som souvenirer. Även om jag inte använder dem sedan är jag helt nöjd med att äga dem, att ha dem som prydnadsföremål.

Också fjollig

Men är inte detta en viktig del av feminismen? Att få ha sina fjolliga intressen? Också? Att kunna vara förnuftsstyrd för det mesta. Och sedan kunna låta bli att vara förnuftsstyrd. Också.

Gyrid nickar ivrigt. Det är just så. Det är därför hon bjuder på skorna.

–Skorna är bara en skojig grej.

Vi skulle lika gärna kunna ta upp hennes intresse för litteratur, konst, musik, inredning, blommor eller estetik – sådant som är vackert och tilltalande.

Hon säger sig gilla allt som förgyller tillvaron.

Vad formar

Man förstår att exempelvis litteraturintresset egentligen ger mycket mer. Hon visar ”Tusen strålande solar” av **Khaled Hosseini**.

–Den ger budskapet om att kultur och samhälle formar människan och hennes tankar. Man kan ju bara undra vilka omedvetna tankar som styr oss här på Åland i dag? Hon kommer i samma andetag in på kommunikation – att kommunikation är så svårt, att man aldrig lär sig konsten fullt ut. Och att människor är oförutsägbara.

Feminist

Där är vi tillbaka vid värderingen om mäns och kvin-

Fakta/Gyrid Högman 60 år

Namn: Gyrid Erika Högman, född Eriksson.

Född: den 21 november 1948 i Finström Tjudö.

Bor: i Jomala Vestansunda.

Yrke: rektor vid Ålands lyceum.

Familj: make **Johan**, sonen **Johnny** med fru **Patricia** och deras barn **Elin** och **Erik** samt sonen **Sölve** med sambo **Annika** och deras pojke **Hannes**.

Födelsedagen: firas med öppet hus i hemmet på födelsedagen på fredag mellan klockan 14.00 och 18.00. På lördagen blir det fest för inbjudna.

nors intressen. Flickor ska få tycka om blommor. (Och damer gilla skor.)

–Men också pojkarna ska få gilla blommor. Jämställdheten handlar om båda könen, inskräper hon. Det ger större svängrum åt alla.

Hon svarar tveklöst jakande på frågan om hon är feminist.

–Visst går det framåt med jämställdheten men arbetet är långt i från färdigt. Det finns mycket kvar att uträtta vad gäller mäns och kvinnors löner och kvinnors arbete borde uppvärderas. Dessutom finns det mycket kvar att medvetandegöra både kvinnor och män om.

Snäll och flitig

Det talas inte så ofta om klassresor på Åland, men om någon har gjort en är det Gyrid. Hon hade kunnat stanna på den åländska landsbygden och varit nöjd med det. Men med henne var det något som drog – det var kunskapsörst.

Första året bodde hon med mamma **Gyda** hos morfar och morfar i Finström Tjudö. Sedan flyttade hon med mamma till pappa i Jomala Vestansunda och där han hon blivit kvar. Gyrid är äldst av fyra syskon.

–Det var morfar som vurmade för det fornnordiska och gav mamma och mig våra namn, berättar hon och instämmer i att hon nog var både snäll och flitig i skolan.

–Jag har bara goda minnen från min barndom.

Vetgirig

Gyrid gick i Södersunda skola och i Ålands lyceum, fem klasser. Men hon tog inte studenten. Hon skaffade sig en administrativ kontorsutbildning, arbetade som läkarsekreterare, bildade familj och blev mamma.

Men hon återupptog studierna på 1970-talet. Det blev universitetsstudier och en fil mag vid Åbo Akademi 1980.

Periodvis var det heltidsstudier, heltidsarbete och mycket att ta hand om där hemma med två små barn. Drivkraft saknades inte. Historia och svenska var huvudämnen.

–Jag har alltid varit nyfiken och vetgirig och jag har höga krav på mig själv. Det ska vara arbetsdisciplin, struktur och målinriktning. Kunskap gör en människa stark.

Blev klarsynt

Gyrid arbetade som lärare vid Ålands yrkesskola och en kort tid provade hon på att vara yrkesutbildningsin-

spektör vid landskapsregeringen.

Mellan åren 1985 och 1990 skrev hon storverket ”Den åländska kvinnans historia” och var tjänstledig i perioder under arbetets gång.

–Forskningen kring boken gav mig massor. Jag fick otroligt med insikter om kvinnors liv förr i tiden. Det lärde mig att se strukturerna, jag var inte så klarsynt tidigare. Arbetet med boken stärkte mig som feminist.

Ansvarar för allt

Sedan 1993 är hon rektor vid Ålands lyceum – skolan där hon en gång var tonårstjej.

–Ja, är det inte otroligt... Vad tiden går.

Nu har du ansvar för elever, lärartjänster, fastigheter...

–Jodå, rubbet.

Vilken del är roligast?

–Svårt att säga. Det händer så mycket, stort och smått varje dag och det går i snabb takt.

Egna studier

Har du börjat tänka på pensionen?

–Jag blir här åtminstone ett par tre år till. Arbetet är allt uppslukande. Jag kan inte sluta förrän jag slutat...

Och sedan – vad händer?

–Det vet jag inte nu. Kanske kan jag bli konsult inom något område. Jag borde ju sitta på en hel del kunskaper nu. Att själv börja studera igen lockar. Gärna språk. Det är som talesättet säger; ”Ju mer jag vet, desto mer vet jag att jag inte vet”.

Snälla ögon

Numera kan man ju söka all kunskap på internet?

–Men bakgrundskunskapen, en fond, måste finnas hos människan. Absolut. Annars blir man villrådig och får en felaktig bild av världen. Jag tror vi behöver mer egna kunskaper i framtiden. Informationssamhället kräver bra baskunskap.

Är du snabb eller noggrann?

–I grunden är jag nog snabb. Jag måste tänka på att göra saker och ting färdiga och att det måste få ta tid. Med åren har jag lärt mig bemästra mina höga krav på mig själv. Nu ska jag träna på att se på mig själv med snälla ögon.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

På snygg fot. Rektor Gyrid Högman Vid Ålands lyceum talar om vikten av kunskap och utbildning och visar samtidigt några läckerbitar ur garderoben. Inför 60-årsdagen har eleverna vid lyceet hitta på en tävling där det gäller att rätt gissa hur många skor hon äger. Vi ser fram emot att få reda på det rätta svaret.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Annonsera i den tidning du själv läser!

Lunchföreläsning med Katarina Gäddnäs

på temat

En grönare jul

torsdag 20.11 kl. 11.30 på Villa Carita.

Till föreläsningen serveras ekologisk soppa och bröd. Pris 6€.

Anmälan till Agenda 21-kontoret snarast, tel 17 230 eller e-post: info@agenda21.ax

Arr. Agenda 21-kontoret i samarbete med Mariehamns församling.

Polisyrkeshögskolan

BLI EN AV OSS

Ansökningsperioden till den svenskspråkiga polisens grundexamensutbildning är 16.11.2008–15.2.2009. Utbildningen börjar preliminärt i augusti 2009.

Ansökningsguide och mera information ► www.polamk.fi, från urvalsensheten tel. (03) 285 0345 eller polisinskrifningarna.

Nina Smeds

Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

kultur

” Bigami är en kvinna för mycket.
Monogami är samma sak.

OSCAR WILDE (1854-1900)

Visor värmde ruggig novemberkväll

Det är Mikael Wiehes
Flickan och Kråkan.Det är Fred Åkerströms
Jag ger dig min morgon.Det är sånger av Corne-
lis Vreeswijk, Ulf Lundell
och Kalevi Bergman.

Det är visafton på Pellas.

Det lyser varmt genom Skeppargårdens fönster. Inne i salen sprakar en brasa. I soffor och på fina gamla stolar sitter ett tjugotal personer.

Visans vänner är flitiga arrangörer av träffar och konserter. Just den här lördagskvällen har de samlat några lokala talanger. **Helena Flöjt** satsar på säkra kort och sjunger Åkerström så att de nötta fräserna får nytt liv:

”Likt en sländas spröda vinge ögat skälver

Solens smälta i ditt hår kring pannan välv

Du jag tror vi flyr rakt in i solen.”

Två av tre

Jörgen Berglund och **Bengt Enqvist** säger att de saknar **Heidi Sewón** som inte är med just den här gången.

– Vi känner oss lite handikappade då vi ska sjunga några låtar som vi brukar göra på tre.

Men det går bra ändå.

Åhörarna stampar takten på randiga trasmattor. Vad gör det väl att texten glöms bort i någon visa. Mikael Wiehes Som en duva, sjungs med lika delar vemod och förtröstan:

”En fågel med stukade ving-
ar

har slagit sej ner i vårt hus
med drömmarna röda av ro-

Visvänner. Jörgen Berglund och Bengt Enqvist sjöng visor på Pellas Skeppargård i lördags.

Foto: ANDREAS DIENERT

sor
och ögonen fyllda av ljus”.

Informell stämning

Freya Darby stiger upp.

– Det ska väl vara kaffe i pausen. Vill någon ha te?

Medan hon försvinner ut i köket sjunger Jörgen och Bengt vidare. Det blir **Ronny Eriks-**

sons Hemlängtan.

I **Bosse Österbergs** Kattvisa är publiken med. Man har inget val.

– I den här brukar jag inte sjunga versen innan alla är med i refrängen, upplyser Bengt.

När det är dags för kaffepaus frågar han.

– Tror ni Freya har kaffet fär-

digt?

– Nej, ta en till ni! säger någon i publiken.

Sjömansvisor

Marianne Häggblom och **Kim Hansson** tycker att på en skeppargård ska det sjungas sjömansvisor. De inleder med en engelsk version av En sjöman

älskar havets våg.

– Från början var melodin inte ens i valstakt. Visor vandrar och förändras. Vi ville anknyta till det amerikanska arvet genom att sjunga så här, berättar de.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

40 år för lärare och elever

Läromedelscentralen fyller 40 år. Från Tandbergs bandspelare till dvd. Från landskapsstyrt till mellan-kommunalt.

År 1968 hade Landskapscentralen för pedagogiska hjälpmedel (LPH) 4.500 läroböcker och 354 bildband. I år har man 5.064 böcker, 855 dvd:n, 605 laborativa media, 3.221 VHS-filmer och mycket annat. Och nu heter det Läromedelscentralen (LMC).

Först 1990 fick man börja låna läroböcker från LMC, före det fick man komma och bläddra i dem, men blev tvungen att lämna dem i hyllan. Det nya systemet kräver mer arbete av de anställda, men är användarvänligare.

I fredags öppnades en liten historisk utställning över de första 40 åren. Där finns Tandbergs bandspelare och episkop, som en påminnelse över hur tiden gått.

Första föreståndaren

Bland besökarna finns även den första föreståndaren **Erik Skrifvars**. Han jobbade till 1976 och minns hur man fick band av Sveriges Radio ”för att de var vänligt inställda”. Och man kopierade banden själva.

– Vi hade tre Tandbergs bandspelare här. Den största var moderspelaren. I den spelade vi upp banden och kopierade till de två andra.

Vikarierande enhetschef för 40-åriga LMC **Anki Åvall** ser helst att landskapet åter blir huvudman. Foto: ANDREAS DIENERT

Den andra föreståndaren var **Cordi-Maj Öhman**. Hon fick jobba dubbelt eftersom även studiestöden lades till hennes tjänst.

Något extra

Utbildningsminister **Britt Lundberg** öppnade utställningen och betonade det stöd och den fördjupning lärarkåren fått genom LMC.

– Det finns alltid något extra. Hon talade även om planerna på att LMC helt ska övergå i landskapets regi från och med 2010 och om hur LMC kan bli ett centrum för specialpedagogik.

Sedan tackades Erik Skrifvars och Cordi-Maj Öhman av Lundberg och skolinspektör

Föreståndare. Erik Skrifvars (i dörren) var den första föreståndaren för LMC och efterträddes av Cordi-Maj Öhman. De firade LMC:s 40 år.

Foto: ANDREAS DIENERT

Stina Colerus.

Cordi-Maj Öhman är glad över utvecklingen för LMC.

– Det är underbart att se hur det internationella samarbetet har lättat. När jag jobbade sade Erik att det gick bra att få material från Sverige. När jag var på en konferens i riket nämnde jag detta, men det visade sig att vi måste hålla hemligt att vi fick materialet därifrån. Det gick bra att samarbeta, men när materialet skulle över gränsen var

det stopp.

– Det var ju olagligt, fyller Erik Skrifvars i.

– Visste du det? frågar en förvånad Cordi-Maj Öhman.

– Jo.

– Jag levde i salig okunnighet.

Framtiden

Anki Åvall, vikarierande enhetschef på LMC ser framtiden an med fokus på vem som ska vara huvudman för LMC.

Lasse Holm drar med sig flera artister när Diggiloo gästar Åland i sommar.

Showen Diggiloo kommer tillbaka

till Åland efter ett års uppehåll. Humor, rock, schlager och pop framförs torsdag 6 augusti vid Eckerö post- och tullhus. Redan nu är artisterna klara vilka blir **Linda Bengtzing**, **Brolle**, **Ola**, **Niklas Strömstedt**, **Jessica Andersson**, **Sara Löfgren**, **Arja Saijonmaa**, **Mojje**, **Thomas Petersson**, **Lasse Holm** och **Magnus Johansson**.

– Det stannar till under sin turné i Finland, dagen efter ska de till Ekenäs och sedan till Vasa, säger **Olav Storgård** som bokar arrangemanget i Finland.

Det är sjunde året i rad Diggiloo turnerar med sin familjeshow. Nytt för i år är att Mojje värmer upp publiken med ett ”Lattjo Lajban-partaj” innan huvudprogrammet.

Biljettsläpp på Åland blir i början av december. □

I samarbete med Åland 24

påbörjar Save the planet en filmtävling som ska inspirera andra att agera för klimatet. Efter reportageprogrammet Kolon på onsdagar visas några av de tävlande bidragen i Åland 24. Kolon sänds kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.

Tävlingen pågår fram till 14 december och tre dagar efter det utses vinnaren. □

Kenneth Gustavsson berättar om

det ryska kejsarbesöket på Åland sommaren 1894 som förevigats i Ålands Konstmuseums nyförvärv ”Zarevna i Färjsundet” av **Edvard Westman**. Verket visar ryske kejsar Alexander III:s sista besök till Åland. Efter hans död några månader efter besöket bröts ryska kejsarfamilijs tradition att besöka Åland på sommaren. Föreläsningen hålls på Ålands konstmuseum tisdagen den 18 november klockan 19. □

Två personer kom till Ålands

Konstföreningens ”öppet hus” i grafikverkstaden på Fabriksgatan i torsdags.

– Det är jättelite, säger **Tiina Barck** från föreningen. Men vi missade att det är en grafikkurs som går i helgen så det kanske krockade.

Konstföreningen håller öppet i grafikverkstaden en gång i månaden för att ge möjlighet åt dem som inte har nyckel att arbeta. Förstagångsbesökare kan arbeta gratis, av andra tas en avgift.

Nästa gång håller man öppet den 4 december. □

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Till andakt före rådjursjakt

Börjar med vers. Med några verser ur gamla testamentet och några ord som manar till eftertanke inleder kyrkoherde Juanita Fagerholm-Urch, i gul jacka, jakt dagen i Sund. Edgar Karlsson och Karl-Elof Karlsson lyssnar. Närmast kameran syns taxen Xanthe, som ivrigt väntar på att få komma i väg.

–Det känns fint att stå här vid brasan, säger kyrkoherde Juanita Fagerholm-Urch innan hon öppnar sin bibel, som är inlindad i plast för att skyddas från regnet.

De självlivsande mössorna åker av. Runt elden samlas jägarna för att lyssna på några verser ur gamla testamentet.

Det är lördagsmorgon, grått och det duggregnar. Men vad gör det när det är dags för rådjursjakt. I en skogslänta i närheten av Sunds kyrka samlas jaktlaget vid brasan för att få en kopp kaffe och lägga upp planen för dagen.

Men innan det är dags att bege sig djupare in i skogen hålls en kortare andakt. Det är andra gången som sundsjägarna väljer att inleda jakten med lite organiserad eftertanke.

Vanligt i Sverige

Det var Egar Karlsson som kontaktade Juanita Fagerholm-Urch.

–Jag tyckte det passar när vi jagar på församlingens mark. Andakter före jakten är väldigt vanligt i Sverige, det har jag både sett på tv och läst om i jakt-tidningar, berättar han, och fyller på kaffepannan som hänger på en pinne över elden.

Vi väntar på prästen och Edgar berättar om förra andakten, som hölls för ungefär en månad sedan.

–Det var fantastiskt, en fin predikan. Hon tog upp det här som hänt i skolorna och vapen. Hon talade om

det på ett mycket fint sätt, säger han, och tillägger:

–Var skulle vi människor vara i dag om det inte var för jakt och fiske.

Ivriga hundar

Karl-Elof Karlsson var också med vid förra andakten. I dag har han med sig taxen Zanna, som gnyr och ivrigt drar i koppellet.

Vad tycker du om andakt före jakten?

–Nog gick det bra förra gången. Juanita pratade klokt, det var nästan inte som en predikan, säger han.

–Det är bara hundarna som har lite bekymmer. De vet vad som är på gång och vill bara i väg, säger Christian Wiklund som med hjälp av ett koppel försöker hålla styr på Zannas mor, taxen Xanthe som är ännu ivrigare.

Så ser vi Juanita Fagerholm-Urch komma promenerande mellan träden. Hon planerar att följa med på dagens jakt och är rustad med gummistövlar och reflexjacka. Bibeln skyddas i en plastkasse.

–Visst har det här sin charm. Jag förstår mig ju inte på själva jakten, men det är ett fint sätt att komma ut i Guds natur, säger hon, och berättar att hon nu allt mer börjar förstå hur jakt och viltvård hänger i hop.

Etik i jakten

–Det finns ju etik i det hela. Speciellt de här unga gossarna lär sig ju av de äldre. Unga behöver många vuxenkontakter i dag, säger Juanita, och vänder sig speciellt till de två ungdomarna på plats, Pontus

Jansson och Adam Jansson.

Som Nya Åland berättat tidigare har Sunds jaktvårdsförening satsat på återväxten och startat ett fadderrprogram för jaktintresserade ungdomar.

–Vanligen är det 10-15 åringar och de får jaga i sällskap med en vuxen. Vi från föreningen är väldigt nöjda med faddrarna. Det är väl 4-7 ungdomar som brukar vara med på jakten, så klart fick det gärna vara ännu fler, säger jaktlagens ordförande Ingmar Berglund.

Edgar Karlsson har bra fyr

på brasan och alla som vill ha bjuds på nykockt kaffe.

Det doftar svagt av rök, vattendropparna slår mot löven och i på långt avstånd hörs ett skott.

Juanita Fagerholm-Urch tar till orda där hon står vid brasan. Hastigt åker alla neonfärgade mössorna av.

–Jag kommer att läsa några verser ur gamla testamentet, om hur allting började, säger Juanita.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

TEATERFÖRENINGEN
MARIEHAMN
est. 1914

ALDRIG I LIVET
Fars av Dave Freeman. Regi Synnöve Westberg

Föreställningar i Mariehamns Stadshus:

- 21, 22, 23, 28 och 29/11 kl 19.00
- 30/11 kl 14.00

BILJETTER KAN BOKAS/KÖPAS HOS
Ålandsbanken, informationen, Citykontoret, tfn 291 300 (mån-fre 9.30-16.15) eller bokas/köpas i Stadshuset 1 tim. före förest.
Biljettpris: 15-- euro/10 euro.
Läs mer om föreställningarna på www.teater.ax

ÅLANDS ÖMSESIDIGA FÖRSÄKRINGSBOLAG

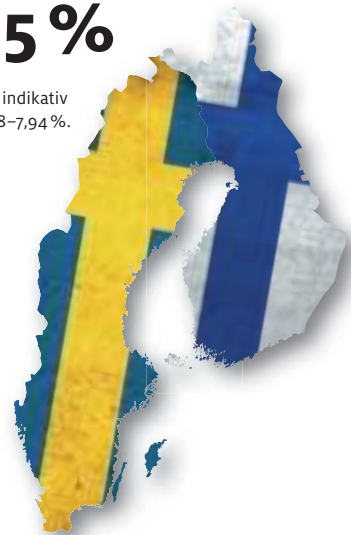
ÅLANDSBANKEN

Säg ja till ett rikare liv

Ränteobligation Value

5,0–36,5 %

för hela löptiden. Motsvarar en indikativ effektiv årlig avkastning på 0,88–7,94 %.

INTRESSERAD AV BÅDE RÄNTA OCH MÖJLIGHET TILL GOD AVKASTNING? Teckna Ränteobligation Value under tiden 17.11–8.12.2008. Placeringsstid: 4 år. Obligationen har en normal emittentrisk. Prospekt finns på Ålandsbankens samtliga kontor och på www.alandsbanken.ax

tfn 29 011

VECKANS special

SIDFLÄSK Benfritt

..... kg **6,60**

VECKANS Måndag-lördag

erbjudanden

Yttre nötfilé	 kg 23,90
Rökt skärgårdsskinka	100 g g 1,35
French fries	1,69
Oolammin 400 g (4,22/kg) påse	
Grekisk bröd	3,09
660 g (4,65/kg) st	
Grismunk	0,75
..... st	

PLUSSA -erbjudande

KLEMENTINER 1,5 kg/påse (1,32/kg) Spanien	STORA BLÅ LÄNKEN 850 g(3,05/kg)
1,99 /påse	2,59 /st
utan Plussa-kort (1,66/kg) 2,49/påse	utan Plussa-kort (3,51/kg) 2,99/st

Annonsera i den tidning du själv läser!

MITT I STA'N

TEL: 12 155 ♦ VARD. 9.00-18.00 LÖRD. 9.00-15.00

Nyförvärv. Förra veckan anlände Östra Saltviks frivilliga brandkårs nya släckningsbil. Nu har den tagits i bruk.

Ny brandbil och utbyggd branddepå i Rangsbys

Saltvik satsar på brandsäkerhet

Östra Saltviks frivilliga brandkår bygger som bäst ut branddepån i Rangsbys. 200 kvadratmeter större ska stationen bli. I samma veva har de köpt en ny släckningsbil.

Hur mycket bättre blir ni tack vare alla nya grejer?

Kårchefen i Östra Saltvik, **Joakim Sundborg**, drar på mungiporna. Frågan vittnar om min okunskap vad gäller brandmän och brandkårer.

–Det är inte av grejerna man blir bättre. Men de kan hjälpa till att effektivisera vårt arbete, säger han pedagogiskt.

Sundborg visar runt mig och Nyans fotograf på den byggarbetsplats som Östra Saltviks branddepå just nu är. Man har slagit ut den bakre väggen på huset, och garaget har utvidgats. På baksidan av den gamla depån har man byggt till en stor huskropp, som när allt står klart i april ska rymma nya sociala utrymmen.

–Det ska bli samlingsrum, kontor, kök, bastu, dusch- och omklädningsrum, berättar Sundborg.

Kåren har länge saknat bra sociala utrymmen. Främst är det duschar man behövt.

–När man varit ute på uppdrag i fyra fem timmar luktar man inte så gott när man kommer tillbaka. Nu har vi varit tvungna att åka hem för att tvätta upp oss, nu ska vi kunna göra det här.

Modern teknik

I garaget står brandkårens nyförvärv, en släckningsbil som togs i bruk så sent som i söndags.

Brandkåren har skaffat en värmekamera som hjälper till att effektivisera arbetet. 11.500 euro kostade den moderna apparaten.

–Den har inte varit ut på uppdrag än. Vi går i väntans tider, skojar Sundborg.

Bilen, som köpts in från Sala, ersätter brandkårens gamla släckningsbil.

–Den var från 1985, så åldersgränsen tog ut sin rätt. Vi har den kvar men den ska säljas.

Den nya bilen, en Scania av 2008-års modell, har toppmodern teknik. Vattnet pumpas med en högtryckspump och uppnår en effekt på 40 bar. Enligt Sundborg är det bra i släcksynpunkt. Totalt 3000 liter vatten per minut kan bilen pumpa.

Med hjälp av pekskärmar styr Sundborg mekaniken, ett litet tryck på skärmen styr hela bilen.

–Här ser man hur tanknivåer och skumnivåer, trycker jag här så ändrar det, säger Sundborg medan han pekar och visar på dataskärmen.

Jag nickar och antecknar,

200 kvadratmeter. Så stor blir utbyggnaden av brandstationen. Tillbyggnaden ska rymma sociala utrymmen som till exempel kontor, kök, duschar och omklädningsrum.

fast egentligen förstår jag ingenting. Bilar överlag är svåra att förstå sig på. Men lägg till datateknik och det blir ännu svårare.

Vem kan laga en sådan här bil om den går sönder?

–Då skickar de ner någon från Sala. Det här är inget man klarar av att skruva på själv längre.

Okej, bra. Det var avancerad teknik alltså...

Värmekamera

För att bli effektivare i arbetet har brandkåren också köpt in en värmekamera.

–Räddningsverket har en sådan, vi är de andra på Åland som köper en.

Med värmekameran kan man se genom rök, eld och mörker. Med dess hjälp kan brandmännen snabbare söka

igenom ett hus, efter människor eller dolda bränder i till exempel väggar.

–Och man kan även använda den vid eftersök i naturen.

Sundborg visar också upp en defibrillator som kåren införskaffat.

–Så att vi ska kunna svara på sjukvårdslarm i framtiden.

Östra Saltviks frivilliga

brandkår består för tillfället av ett trettiotal medlemmar. Av dessa är ungefär femton aktiva. Varje år åker brandkåren på trettio till fyrtio uppdrag.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax
tfn 528 468

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Fakta/Släckbilen

- Bilen är en Scania P340 med automatlåda GA 765, 250 kW, årsmodell 2008.
- Påbyggd av Sala Brand.
- Pump Rosenbauer NH30 med kapacitet 3000 liter per minut vid 10 bar samt 400 liter per minut vid 40 bar.
- Tanken rymmer 3300 liter vatten och 100 liter skum.
- I bilen finns fem rökdykarpaket.
- Bilen kostade 220.000 euro.
- Registernumret är ÅLG 112.

Källa: www.osfbk.ax

Barbro Gustafsson drog fullt hus.

Rusning till föreläsning om självkänsla

Salen i Ålands hotell- och restaurangskola var mer än full då professor **Barbro Gustafsson** talade om självkänsla. Runt 130 personer, så gott som samtliga kvinnor, kom och lyssnade.

Föreläsningen blev speciell på grund av att Barbro Gustafsson just samma dag råkat ut för en olycka och kom direkt från akuten.

–Men jag vill genomföra detta för min egen skull, sa hon.

Hon talade om vilka negativa följder det kan få om patienter inte bemöts med respekt och hon uppmanade alla att aldrig säga ”vad synd det är om dig”, utan byta ut det mot ”vad jag tycker om dig”.

–Den som kan uttrycka ”man kan ju inte lyckas alla gånger” har bra självkänsla, sa hon.

Hon slutade med att berömma sin stora publik:

–Vad ljuvligt vackra ni är! Så raka i ryggen och hur fint ni uttrycker era olika personligheter i klädseln. Jag önskar jag haft en kamera med mig! (ka-f)

Ålänning i tv om Nicaragua

Maríehamnaren Porfirio Otero återvänder med sin familj till Nicaragua i en dokumentärfilm. Foto: ERKKI SANTAMALA

FST5 visar på onsdag 21.30 dokumentären ”Resan till pappas hem”. Huvudpersonen är maríehamnaren **Porfirio Otero** som till vardags arbetar som tandhygienist. Han kommer ursprungligen från Nicaragua och i dokumentären reser han till födelselandet med sina söner, sin före detta fru, hennes mamma och några vänner. Det var första gången sönerna, då 15 respektive 17 år gamla, fick träffa sina farföräldrar.

Otero föddes på Ometepe i Nicaraguasjön och han uppger att det är därför han trivs så bra på Åland. (mt)

VÄLKOMMEN TILL SUPERMARKET KANTARELLEN OCH MATHISHALLEN

Supererbjudande

GRISKOTLETTER
INHEMSK

6⁷⁵
KG

Supererbjudande

UGNSLÄNK
400 g, ATRIA

0⁷⁹
ST EP 1,98/kg

Supererbjudandena gäller
måndag 17/11 - onsdag 19/11

Supererbjudande

NAVELAPELSINER
SPANIEN

1²⁹
KG

POTATIS
5 kg, INHEMSK
EP 0,40/kg

1⁹⁹
SÄCK

DANONE
ACTIMELDRYCK
4x100 g
EP 5,37/lit

2¹⁵
FRP

KÄLLARFRANSKA
10 st, ÅCA

2⁷⁰
PÅS

P L U S S A - förmån

TRADITIONELLA
PEPPARKAKOR
390 g, LU
Utan plussakort 2,19/pkt

1⁷⁹
PKT

KATTMAT PORTIONSPÅSAR
12 x 100 g, LATZ
Utan plussakort 4,39-4,49/pkt

3⁹⁵
PKT

TVÄTTPULVER
675-830 och 900 ml, ARIEL
Utan plussakort 5,98/2 st

5⁰⁰
2 PKT

Supererbjudandena gäller så långt lagret räcker (gäller samtliga supererbjudanden)

KANTARELLEN
Nya Godbyvägen tel. 32 840

Måndag-fredag 9-21, lördag 9-18, söndag 10-18

K SUPERMARKET

P L U S S A
för dina inköp

Måndag-fredag 9-19,
lördag 9-16,
söndag 11-16
Ålandsv. 42, tel. 28 149

allt du behöver -ändå klöver över!

MARKET

F:ma

ERIK MATTSSON

RIMMAD
GRISLÄGG

5,20^{kg}

INRE STEK
av nötkött

12,90^{kg}

GÄLLER MÅNDAG-TORSDAG

Rökt skinka
i bit, Hakala..... kg **12,50**

Bananer
Chiquita kg **1,75**

Spetsig paprika
200 g, Pirkka, 2st pkt **2,50**

Veckans semla:

Burrasemla
Ålandsbagarn st **0,38**

Torsdagen den 20 november firas Barn-
konventionens dag då skänker vi 2% av
dagskassan till Rädda Barnen.

Gäller hela november

A+ yoghurt
1 kg, Valio..... 2 st **3,50**
utan Plussa-kort 2,25/st

Chips & snacks megapåsar
275-350 g, Taffel..... 2 påsar **4,00**
utan Plussa-kort 2,79/st

Traditionella pepparkakor
390 g, LU pkt **1,79**
utan Plussa-kort 2,19/pkt

Bistro micromåltider
380-400 g, Findus pkt **1,79**
utan Plussa-kort 2,39/pkt

Always bindor & trosskydd
.....3 pkt **6,45**
utan Plussa-kort 2,39/pkt

Soft embo WC papper 16 rullar &
Emilia hushållspapper 4 rullar **7,95**
utan Plussa-kort 9,34/påse tot.

P L U S S A - FÖRMÅN

GODBY TEL 43 250
VARD 09-20, LÖRD 09-16, SÖND 12-16
BYGGLAGRET: VARD 09-17, LÖRD 09-14, SÖND STÄNGT

P L U S S A

Vi gör julen billigare!

3,35

Guldstjärna, el, med 20 lampor

23,80

Corona, el, halvtjärna, ek

GRAN
fiberoptisk, höjd 100 cm **26,95**

RÖD KON
med 20 lampor, höjd 80 cm **8,95**

ELLJUSTAKAR
7-armade från **4,75**

Öppet: vard 8-20, lörd o. sönd 10-18

SPARhallen

DAGS ATT LÄMNA IN MOTIONSKORTET

Vinn presentkort värda **100, 30 el. 20€**

MOTIONSKORT

MOTIONERA 15.0-15.11 och vinn presentkort!

Skriv datum i en ruta för varje

Ditt motionskort skickar du till

Namn:

..... Nya Åland

Senast onsdag 19.11 måste vi ha ditt motionskort

Nya Åland

Veteraner. Katapults projektledare Marcus Quarnström och Ungdomslots Göte Winé, i förgrunden, har båda lång erfarenhet av att jobba med ungdomar. Här utanför Ungdomslots temporära lokal i Folkhälsan hus i Mariehamn. Foto: ERKKI SANTAMALA

Ungdomens guide till vuxenvärlden

Det behövs och är en viktig språngbräda för ungdomar som tappat gnistan.

Projektet heter Ungdomslots och till de ungas förfogande står fältarveteranen och inspirationskällan Göte Winé.

Ungdomslots är ett projekt som startade 4 augusti i år och sköts av ungdomsverksamheten Katapult. Dess huvudsakliga målsättning är att ge unga som saknar utbildning inspiration att börja studera igen. På så sätt öppnas nya dörrar till umgänges- och arbetslivet.

–Det finns ett stort mörkertal bland ungdomar som sitter hemma och hos dem sker en sorts förskjutning i vuxenlivet. Det är unga resurser som blir på "hold" så att säga, berättar Katapults projektledare Marcus Quarnström.

Till skillnad från storebror Katapult söks ungdomar upp som har problem med sina studier eller av någon anledning hoppat av.

–Tröskeln sänks för ungdomar som inte behöver ta kontakt med myndigheter för att få hjälp, menar Quarnström.

Ringde upp

Katapult ringde upp Göte Winé under konsuleringsstadiet då han har mångårig och värdefull erfarenhet av ungdomsarbete. Winé har jobbat

som idrottsledare i snart 30 år och varit fältarbetare i tio. Han är nu anställd på heltid för projektet och hjälper ungdomar att komma in i vuxenvärlden där studier är en grund.

–Jag är inte pedagog, men jag ska motivera dem att gå i skolan och det är en fördel att jag inte själv är därifrån tror jag, säger Winé.

Ungdomslots har etablerat en god kontakt med skolor och individer som hjälper Winé att uppsöka ungdomar som sitter hemma. När han träffar dem försöker han se framtiden ur deras perspektiv och göra upp ett program som är så konkret som möjligt.

–Jag brukar ta fram Maslows behovstrappa ur lådan för att gå igenom steg för steg var problemen kan finnas. Det ser olika ut hos alla, men oftast brukar det handla om andra saker än just skolan.

Behovstrappan

Längst ner på behovstrappan står de fysiska behoven, så som andning, mat, vatten och sömn. Winé brukar tillsammans med ungdomarna göra en motionslista de kan utgå ifrån. Han ser ofta en röd tråd och det är att de flesta inte rör på sig.

–Men jag är inte den som säger åt dem vad de ska göra utan hjälper dem att göra upp

ett program som finns att följa om viljan är där. Jag följer gärna med och tränar. I dag ska jag med en ungdom till gymmet till exempel.

Det andra steget och en viktig fas är tryggheten. Här handlar det om att undvika hot mot kroppen, arbete, familj, hälsa, ekonomi och egendom.

–Har man dålig ekonomi är allt emot en. Hur ser det ut där? undrar Winé.

Tredje området är gemenskapen. Hur man mår och hemförhållanden. Den fjärde är uppskattningen och överst på pyramiden står självförverkligandet.

–Ett självförverkligande kan vara ett kortsiktigt mål som att klara en omtenta. Klarar man den visar det att man kan och det stärker dig i helhet som person.

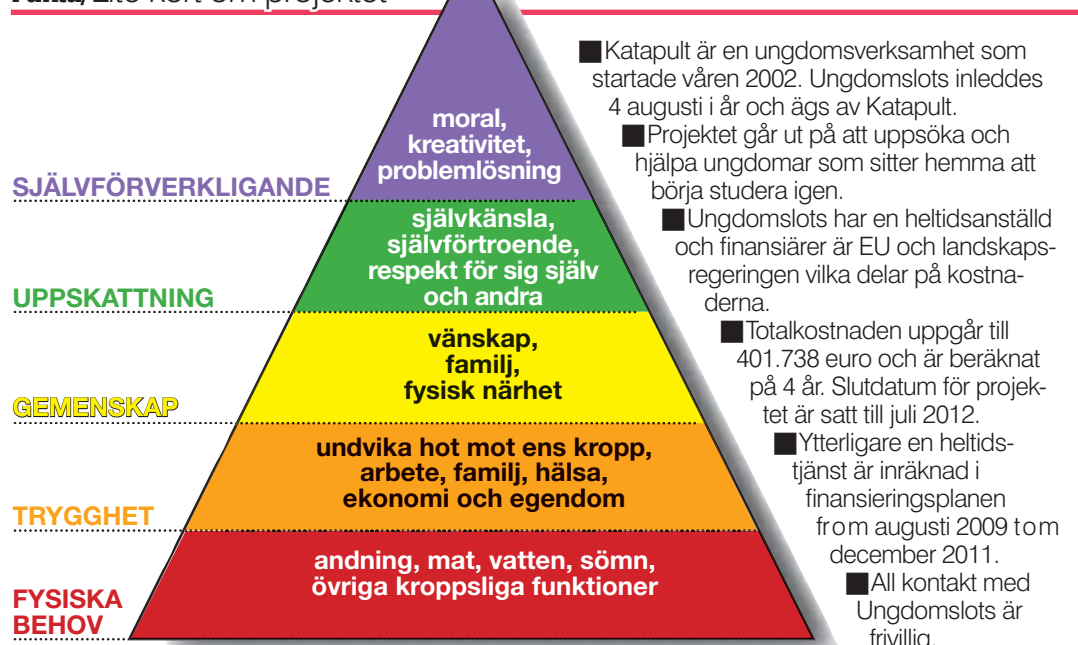
Fin respons

Hittills tycker Quarnström och Winé att Ungdomslots har fungerat väldigt bra och de har fått ett gott betyg från skolor och allmänheten.

–Jättebra! Skolor har sett behovet av ungdomslotsen och alla ser mig som en resurs som behövs. Visst är det är tufft och krävande men otroligt inspirerande, säger Winé.

CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Fakta/Lite kort om projektet

Nytt blås. Bille Holmér och Harry Antfolk vill att fler ska installera alkolås i sin bil. Antfolk har precis köpt agenturen och ska börja sälja låsen på Åland. "Tillsvidare är det mest företag som köpt eftersom låsen kostar cirka 1.500 euro styck", säger Antfolk.

Prövade bänk. Tvillingarna Filippa och Felicia Holmberg fann stort nöje i att prova Träningsverkets nya stretchbänkar.

Alkolås och honung samsas på mässan

Det var som vanligt trångt mellan monterarna på Godby-mässan i helgen.

Och visst hittar man några nya utställare bland alla gamla bekanta. Fast mässmingel handlar ju även till stor del om att träffa folk och prata.

Ett nytt ansikte på Godby-mässan hittar vi i en monter som visar upp alkolås. Det är **Harry Antfolk** som nyligen köpt agenturen och vill förse åländska bilar, både privatpersoners och företags, med alkolås som görs i Kanada.

Nyans reporter blåser i ett rör i mätaren i cirka fem sekunder. Sedan hörs ett litet pip och enligt displayen är det nu fritt fram att starta en eventuell bil.

–Om du skulle ha haft över 0,2 promille i luften skulle du inte fått starta bilen och blåser man över 0,15 varnar mätaren och du måste trycka på en knapp för att kunna starta, berättar **Bille Holmér** från Alkolås i Skandinavien, som är på plats i monterns tillsammans med Antfolk.

För att alkolåset alltid ska fungera och mäta rätt måste det kalibreras en gång per

Många ville smaka. Familjen Ramsdahl, Kenneth, William, Alexander (skymd) och Ros-Mari, bjöd på smakprov av åländsk honung. Speciellt gillade mässbesökarna honung smaksatt med olika eteriska oljor och kryddor.

år. Intresset för mätaren har varit stort på mässan berättar Antfolk.

–Alla är positiva till det här och tycker att det borde vara obligatoriskt, säger Bille Holmér.

Många karameller

I nästan alla monter bjuds det på något gott att äta. Några som uppskattar detta extra mycket är barnen.

7-åriga tvillingarna **Filippa** och **Felicia Holmberg** visar oss sin plastpåse med fynd från mässan. Fynden visar sig vara en härlig

blandning av karameller.

–Vi är här med våra föräldrar och syskon, berättar de medan de under högljutt fnitter provar Träningsverkets nya stretchbänkar, som träningsanläggningen visar upp i sin monter.

–Det här är helt nya, finstiltverkade bänkar som vi nu testar. De är ypperliga för personer som har svårt att hitta stretchen på till exempel baksida eller framsida lår, säger **Kim Janson** och uppmanar oss att testa.

Nyans utsända kan därefter dra slutsatsen att repor-

tern inte bara är nykter utan även stel i musklerna.

Bastu i fibersten

Precis bredvid scenen hittar vi ännu en nyhet på mässan. En flyttbar bastu i isolerad glasfiber – som ska föreställa en stor sten.

–Det är bara att montera på hjulen och så orkar du rulla den på två personer, berättar **Stefan Åkerlund** som visar upp bastun för första gången på den åländska marknaden.

En liten bastu på hjul kräver inget bygglov och enligt

Ska föreställa sten. Stefan Åkerlund visade upp en av mässans lite mer annorlunda produkter. En bastu på hjul i isolerad glasfiber. Spisen i "stenen" drivs med gas.

Åkerlund går bastun att beställa i flera utföranden. Vill man ställa den på balkongen utanför sin lägenhet går det att skraddarsy för det också.

För förkylningen

Provsmaeking av honung lockar många till monter där Norrängens biprodukter staplat sina glasburkar på hög. Speciellt intresserade är kunderna av de olika smaksatta honungssorterna.

–Honung med havtorn, det är en riktigt dubbelmacka när du är förkyld, säger bi-

odlaren **Kenneth Ramsdahl**.

Familjen Ramsdahl berättar att det trots säsongens ombytliga väder inte ännu råder någon brist på åländsk honung.

–Men det har varit ett konstigt år, med stora lokala variationer. Vissa har fått riktigt bra, medan andra inte fått någonting, berättar **Ros-Mari Ramsdahl**.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: ANDREAS DIENERT
stefan.ohberg@nyan.ax

Life
daily wellness

Det nya livet fortsätter... *Life till hösten!*

TRÖTT, DÅLIG ALLMÄNKONDITION?

Ferronol®

Marknadens starkaste järn-multivitaminpreparat. Järn är en livsviktig mineral för människan. Järn måste tillföras genom maten eftersom kroppen inte själv kan producera det.

Rekommenderas för: skolungdomar, tonåringar, stressade, bantare, motionärer, idrottare, vegetarianer, äldre samt gravida och ammande kvinnor!

16⁵⁰

500 ml (33,00/l)

200 ml 9,50 € (47,50/l)

Förnya huden med för- yngrande A-vitamincreme!

BM OptiRetin

BM OptiRetin är en ny A-vitamincreme med squalan-cremebas, som tillverkats av olivolja. Den stimulerar kollagensyntesen samt bygger upp hudens kollagennät. Effekten kan mätas på huden redan efter 5 dagar.

34⁰⁰

50 ml (680,00/l)

För ansträngda ögon blåbär!

Strix® Forte

Strix® Forte är ett mångsidigt preparat för ögonens välmående. Den innehåller rikligt med antocyanosider från blåbär och lutein. Passar utmärkt även för personer som arbetar vid dataskärmar.

35⁰⁰

60 kaps.

Strix-droppe 8,70 € 15 ml

Starkt D-vitaminpreparat

Bioteekkis Teho D Plus

Bioteekkis Teho D Plus-preparatets linfröolja förbättrar upptagningen av fettlösligt D-vitamin. D-vitaminet är av typen D3, eller kolekalsiferol, som är lättupptagligt.

10⁹⁰

60 kaps.

Effektiv hjälp vid övergångsbesvär!

Chello

Hjälper vid klimakteriets heta vallningar och svettningar, samt för att förebygga dem. Utöver soja har Chello förstärkts med salvia-, lucern- och vildjamssextrakt.

28⁵⁰

60 tabl.

120 tabletter 53,50 €

Fritt flöde!

Vitamar® Omega-3+ADE

Virilitet och kondition med fettsyror, då när du inte äter fisk alla dagar. Innehåller även viktiga A-, D- och E-vitaminer.

10⁵⁰

100 kaps. (106,38/kg)

För idrottare och motionärer!

Dr Tolonens Sport Carnosin 600 mg

Idealiskt kosttillskott för idrottare och motionärer. 1 tablett innehåller 600 mg L-karnosin. Ökar muskelstyrkan och uthålligheten och ökar förbränningen. Passar för alla och för alla motionsgrenar.

44⁰⁰

60 tabl.

Aktivera din hjärna med kirunaoljekapslar!

EyeQ™

Stöder fettsyrebalsen i hjärnan och i ögats näthinna!

63⁵⁰

360 kaps. (259,91/kg)

180 kapslar 37,50 € (260,42/kg)

När du vill uppnå bestående resultat med viktkontrollen!

Tonalin®

Bantningen är mycket lättare när man tar Tonalin till hjälp. Kroppen blir av med fett - inte muskler!

27⁹⁰

150 kaps. (265,71/kg)

Stark Tonalin®

Nu ännu starkare!

65⁹⁰

140 kaps. (334,52/kg)

FAVORITEN!

Försämrar ledbesvär din livskvalitet?

Litozin®

Litozin® har tillverkats av Rosa Canina-nypon. Personer med ledproblem klarar sig med hjälp av Litozin bättre i sitt dagliga liv. Litozin lindrar smärta och förbättrar ledernas rörlighet.

19⁵⁰

120 kaps. (187,50/kg)

Köp 2 burkar, få en 100 g Litozinpulver på köpet!

Tvungen att gå på toaletten på natten?

Curbisal®

Förstorad prostata förekommer hos de flesta 50-åriga män. Alla har inte besvär av det, men i många fall trycker en förstorad prostata på urinröret och förorsakar besvär med urineringen, bl.a. ökad antal toalettbesök.

49⁹⁰

90 kaps.

Alla erbjudanden i kraft till 29.11.2008
eller så länge kampanjprodukterna räcker.

Övriga städer: life.fi

Life Mariehamn

Torggatan 6, Magazin, 22100 Mariehamn
Tfn (018) 17 390

Johan Larsson

Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

” Min pappa är muslim, min mamma är katolik. Och jag, jag är Zlatan, fri.
ZLATAN IBRAHIMOVIC

Äntligen seger för Våsc

DIVISION II
VÅSC 8
SHERIFS 5

INNEBANDY. Våsc tog i lördags en efterlängtat seger när de besegrade Sherifs med 8-5 i Baltichallen. En av många matchvinnare var Kim Ginman som stod för två av målen.

–Det behövdes, säger han om målen. Det var längesedan sist.

Det var i första perioden som matchen avgjordes. Våsc backade hem, lugnade ner spelet och var riktigt effektiva på sina kontringar. Magnus Ljungars gjorde 1-0 efter knappt sju minuter, 2-0 var ett självmål och David Holmberg satte trean i krysset efter ett frislåg.

–Det är första gången i år som vi har ledningen i hela matchen, säger Kim Ginman. Det var lite annorlunda för annars har vi inte lyckats hålla i det när vi leder.

Första perioden var alltså riktigt bra från Våscs sida. Främst var det försvarsspelet som fungerade med låg press på egen planhalva. Sherifs hade mycket boll men kom sällan till avslut samtidigt som Våsc ställde om spelet precis så som de vill göra.

–Vi fick en bra start och gick vidare på det. Vi tog en period i taget och gick ut i andra som om det var 0-0, säger Ginman.

Tappade koncentrationen

Men det blev sedan två perioder som slutade oavgjort. Våsc blev för komfortabla i sitt spel samtidigt som Sherifs kom in i matchen genom först en reducering och sedan spel i powerplay.

–Vi tappade lite koncentration ett tag men redde upp det, säger Ginman. Det går så snabbt i innebandy.

Och det är Ginman ett levande exempel på. Med ungefär fem minuter kvar av mittenperioden kunde han driva bollen in i Sherifs zon och sedan avsluta med ett distinkt skott. Det skulle komma mer från hans klubba.

–Jag hade egentligen ganska

Där satt tvåan. Magnus Ljungars, närmast, och Dan Nylund, nummer 10, jublar efter Sherifs självmål som innebar 2-0 till Våsc. Foto: ANDREAS DIENERT

öppet och den gick in den här gången, säger han.

Våsc fick ändå inte någon riktig trygghet i spelet. Bara 15 sekunder efter Ginmans mål reducerade Sherifs men den riktiga jakten började inte förrän i sista perioden.

Höll sig lugna

Då hade visserligen både David Björk och Tobias Sjöblom utökat Våscs ledning men Sherifs höjde tempot ytterligare. Två individuella misstag framför mål och fem minuter in i den tredje perioden var ställningen 6-4. Då steg Ginman fram igen.

–När man får intramp från sidan och man blir ganska ren och det går snabbt så går den in, säger han.

Om första perioden avgjorde matchen så avgjorde helt klart

Ginmans 7-4-mål den tredje perioden. Det tog liksom luften ur bortalaget och trots ännu en reducering kom Sherifs inte längre än till ett matchstraff i slutet.

–Det var ganska fult, säger Ginman. Vi diskuterade före matchen att vi skulle vara lugna mot domarna och motståndarna eftersom vi åkt på utvisningar tidigare.

För Våscs del blev det ett mål till. Och en tvåmålskytt till. Med sex minuter kvar av matchen stänkte David Holmberg dit slutresultatet 8-5. I och med segern gick Våsc om Sherifs i tabellen och ligger nu på en sjuätteplats.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Högt tempo. Matchen började i full fart och även om den mattades med tiden så var det ett snabbt spel till sista sekunden. På bilden är det Peter Forsström som drar upp tempot. Foto: ANDREAS DIENERT

Men damerna förlorade igen

DIVISION III
VÅSC 1
KAKO 2

INNEBANDY. Ännu en förlust. Men Våscs damer kommer allt närmre en seger. Det enda som egentligen fattas är en riktigt giftig målskytt.

–Lägena finns där men det gäller att få dem på mål, säger lagets tränare Johan de Mander.

Skjutet man inte så gör man inga mål. En sliten klyscha men en klyscha som Våscs damer verkligen borde ta till sig. I lördags pressade de tillbaka motståndarna KaKo långt ner på deras planhalva men kom trots det sällan till några avslut.

–Jag tycker vi gör en hyfsat bra

match ändå. I början spelade vi inte på full potential men för övrigt hittade vi varandra bättre, säger Johan de Mander.

Våsc har nu förlorat sina fyra inledande matcher i division III men lördagens match är den där de resultatmässigt varit närmast en poäng. KaKo tog ledningen i den första perioden och Våsc kvitterade genom Jennifer Öström 24 sekunder in i den sista perioden.

–Vi ska försöka ta med oss det som var bra och det var att vi hade press i deras defensiva zon, säger de Mander.

Långskott

Men trots pressen var det KaKo som återigen tog ledningen. Fem minuter in i den tredje perioden överraskade Teija Laine hela Baltichallen med ett skott

från halva planen. Lika överraskande var det att bollen gick in bakom Nicolette Lindgren i Våscs mål.

Efter målet fortsatte Våsc att pressa och toppade även laget efter en timeout med minuter kvar av matchen. Men närmre än två eller tre avslut kom de inte. Och det är klart vad som står på träningsschemat de kommande veckor.

–Det blir väl några skottövningar helt enkelt, säger de Mander. Det gäller att ta med det som vi gör på träningarna.

Först om två veckor är det match igen för Våsc och då är det två matcher i Åbo som gäller.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Pressade motståndarna. Våsc, och här målskytten Jennifer Öström, hade en hög press på KaKo hela matchen men kom till få avslut. Det var också just ineffektiviteten som avgjorde lördagens match. Foto: ANDREAS DIENERT

Assist av Sjölund mot Wales

■FOTBOLL. Finlands damlandslag i fotboll fick nöja sig med 1-1 (1-0) borta mot Wales i fredags. Finlands målskytt var Susanne Lehtinen som hittade rätt redan i den femte minuten.

Finland inledde starkt och kunde skapa målchanser genast under de första minuterna. Den tredje målchansen gav utdelning. Lehtinen spelades igenom efter passningar av Anne Mäkinen och Annica Sjölund, och Lehtinen gjorde inget misstag utan placerade bollen säkert i det nedre hörnet. Hemmalaget fick sakta men säkert grepp om matchen under ledning av lagkaptenen Jayne Ludlow som spelade starkt på mittfältet. Men några egentliga målchanser lyckades laget inte skapa under den första halvleken.

I andra halvleken kunde Wales kvittera. En frispark i den 58:e minuten gav resultat då Ludlow nickade in bollen förbi Minna Meriluoto i Finlands mål.

Efter kvitteringen kopplade Finland ånyo greppet om matchen och skapade flera bra chanser. Katri Nokso-Koivisto fick den bästa chansen då hon fri framför mål men placerade bollen knappt förbi. Anna Westerlund hade också en bra chans då hon fick nicka från nära håll.

I onsdags vann Finland mot Wales med 2-1 efter två mål av Annica Sjölund. (FNB)

Skada stoppar Isaksson i IFK

■FOTBOLL. Petter Isaksson får inte förlänga sitt kontrakt med IFK Mariehamn. Det skriver klubben på sin hemsida.

En ny läkarundersökning visar att Isaksson är borta från fotbollen minst tre månader. Isakssons nuvarande kontrakt med IFK går ut den 30 november. (jl)

Rätt tips

Lotto

1, 9, 16, 18, 19, 22, 29.
Tilläggsnummer: 4, 6, 36.
Vinstprognos: 7/-, 6+1/10.701,50 (22), 6/1.514,20, 5/39,10, 4/10,00.

Joker

6 8 9 8 7 6 7
Vinstprognos: 7/-, 6/-, 5/4.620,70 (12), 4/571,60, 3/49,20, 2/11,00.

Viking Lotto

19, 21, 25, 32, 40, 42.
Tilläggsnummer: 38, 41.
Lyckonummer: 47.
Vinstprognos: 6/1.845.980,80 (1), 5+1/8.646,50, 5/847,60, 4/22,30, 3/5,40.

V75, Vermo

I/3, II/4, III/10, IV/1, V/6, VI/5, VII/4.
Strukna: II/6, IV/7,10, V/14,15, VI/9,11.
Vinstprognos: 7/12,70 (20.764), 6/-, 5/-.

Stryktipset

221 1XX 111 2222
Vinstprognos: 13/66.666,70 (3), 12/1.208,60, 11/91,30, 10/18,70.

INNEBANDY

Innebandyligan, 12 november.
Herrar: Fett-Eckerö IK 9-4; Zeke IK-IF Fram 2-3-6; La Vecchia Signora-VÅSC 16-1; Ålandsbanken-IF Fram 2-6; Lemlands IF-TVL 10-2.
Damer: IF Fram D-IBK Hammarland 1-9.

Första förlusten för JIK:s damer

Bra vid nät. Erika Johansson, nummer 5, var en av Jomalas bästa spelare i söndags och stod för många finurligheter som lagets passare.

Foto: ANDREAS DIENERT

DIVISION I	
JOMALA IK	2
TIERP	3
(26–28 19–25 25–21 25–21 6–15)	

VOLLEYBOLL. Det blev inte sex raka segrar för Jomalas damer. I en jämn och välspelad match i söndags vann Tierp med 3–2 i set efter mer än två timmars spel.

–Det är inget att gräva ner oss för. De är duktiga. Tråkigt bara att förlora inför så här stor publik, säger Erika Johansson.

Det var jämt. Det var så jämt att nästan varje boll blev kändes som setboll. Tydligast var det i det femte och sista setet. Några missar och helt plötsligt ledde Tierp med sex bollar. En ledning som blev för stor för Jomala.

–Vi kom lite fel i blocken och i femte set blir de bollarna väldigt avgörande, säger Erika Johansson.

Efter underläge med två set var det annars Jomala som gick ut med mest självförtroende till det femte setet. Men trots två raka setvinster och ett allt bättre spel blev de något passiva i början av setet vilket Tierp direkt utnyttjade.

Första set avgörande

Samma sak gällde egentligen för hela matchen. Jomala fick kämpa mer för sina poäng och i de två första seten vann Tierp de flesta långa och jämna duellerna. Samtidigt som Jomala aldrig riktigt lyckades döda bollen i sina anfall.

–Vi hade svårt att få fram bollen i servelyften och vi tappade centern i spelet, säger Johansson. Vilket var synd för vi har bra centerspel.

Slutet av första set var också något avgörande för hela matchbilden. Tierp tappade fem setbollar och Jomala kom ikapp till 25–25 mycket tack vare bra samspel mellan Erika Johansson och **Sofie Lindman**. Ändå tog Tierp hem setet med 28–26.

–Skulle vi tagit första hade matchbilden blivit annorlunda, säger Johansson.

Nu blev istället Jomala det lag som hela tiden jagade poängen. När Tierp såg lugna ut blev Jomala stressade vilket ledde till individuella misstag och alldeles för många servefel. Det var också därför som

Tuff match. Sofie Lindman gjorde en helt okej insats mot Tierp men var inte så dominant på plan som vi är vana vid att se henne.

Foto: ANDREAS DIENERT

Tierp kunde ta hem andra set med 25–19.

Strålände i två set

Men fem poängs försprång i det tredje setet gjorde att Jomala som lag höjde sig rejält samtidigt som ett par spelare tog mer ansvar. **Sandra Ekström** var bra både defensivt och offensivt och Erika Johansson bjöd på ett par

finesser i de avgörande bollarna.

Jomala kunde därför ta hem både det tredje och det fjärde setet med 25–21. Framförallt i det fjärde setet visade Jomala varför de leder division I. **Pia Saku** var strålände framme vid nät och **Josefine Gustafssons** smashar började äntligen ge utdelning.

–Vi hade fler alternativ i anfallen och fick många singelblock på kanterna för våra centrar spelade lurigt, säger Erika Johansson. Och det är lätt att anfalla på kanterna.

Men sedan blev det alltså en för stor uppförbacke i det avgörande setet. Första förlusten för året men Jomala leder fortfarande se-

rien fast nu med två poäng före just Tierp.

Och så publiken. Hela 112 personer var i Baltichallen för att se seriefinalen i division I.

IFK Mariehamn förlorade med uddamålet

DIVISION IV, UPPLAND	
IFK MARIEHAMN	14
FILMS SK	15

HANDBOLL. IFK Mariehamn förlorade sin första match för säsongen när de i lördags mötte Films SK i division IV. IFK ledde med 6–5 i halvtid men Film kom i kapp och vann till slut med 15–14.

Bäst i hemmalaget var **Fanny Ahlgren** som gjorde fem mål.

IFK är femma i en haltande tabell och nästa match är borta mot sexan Bollstanäs SK den 22 november. (jl)

Myllykoski i FSI:s styrelse

IDROTT. Finlands Svenska idrott (FSI) valde i lördags en ny styrelse för 2009. **Carl-Olaf Homén** återvaldes enhälligt till ordförande och styrelsen ser ut så här till nästa år: Carl-Olaf Homén, ordförande, Börje Norrgård, Bror Myllykoski, Marina von Weissenberg, Christer Strandvall, Mikael Paul, Fredrick von Schoultz, Patrik Linnell, Gia Alexandersson och Bo-Erik Ahlgren. (FNB)

Säker seger i schackserien

SCHACK. Ålands schackklubb inledde säsongens serie-spel i allsvenskans division III med en säker seger med 5,5 poäng mot 2,5 mot Faringe/Rånäs i lördags.

Vinnare i laget var **Bo Boström**, **Mårten Sundberg**, **Tommy Fagerholm** och **Bo Karlsson**, medan **Joakim Johansson**, **Kent Gustavsson** och **Ulf Holmberg** spelade remi. Det var egentligen Ålands hemmamatch, men den spelades i Grisslehamn av tidsskäl. (jl)

Chibwe kvar i RoPS

FOTBOLL. Tipsligaklubben RoPS från Rovaniemi har förlängt med **Chileshe Chibwe**. Mittfältarens fyraåriga kontrakt sträcker sig ända fram till slutet av säsongen 2012.

Den 23-åriga zambiern hörde till Rovaniemiklubbens absolut främsta spelare den gångna säsongen. Han spelade sammanlagt 19 ligamatcher och svarade för fem mål. RoPS har nu gjort klart med nio spelare inför den kommande säsongen. (FNB)

Annika Kukkonen förlängde med HJK

FOTBOLL. Mittfältaren **Annika Kukkonen**, 18, har skrivit på för två år för huvudstadsklubben HJK i Damligan.

Kukkonen har spelat för HJK under hela sin karriär och fick sitt genombrott i år och blev permanent i öppningselvan. Hon spelade 21 ligamatcher i år och sköt åtta mål i dessa. (FNB)

DART

AM, 301 dubbel in dubbel ut, 15 november.
Damer: 1) Veronica Lampén, 2) Lilian Lampén, 3/4) Sandra Karlsson, 3/4) Jennifer Mattsson.
Herrar: 1) Sune Eriksson, 2) Kim Brandt, 3/4) Stefan Björklund, 3/4) Jim Andersson.
Kortaste set: Kim Brandt 10 pilar.
Bästa utgång: Sune Eriksson 123 poäng.

JOHAN LARSSON
 johan.larsson@nyan.ax
 tfn 528 462

Bra i tredje. Marcus Påvals, nummer 11, och Magnus Kalm, nummer 3, blockar Lidingös starka anfallsspel. I det tredje setet spelade Jomala upp sig något och höll jämna steg med serieledarna.
Foto: ANDREAS DIENERT

Jomala var storleken för små

Och nu är vägen till Allsvenskan lång

DIVISION I
JOMALA IK
LIDINGÖ
(15-25 14-25 17-25)

0
3

VOLLEYBOLL. Det var aldrig något snack om saken. Lidingö var det bättre laget i lördagens match i division I och Jomala IK: s herrar fick se sig slagna med 0-3 i set.

–De är duktiga men vi kom inte upp till 100 procent, säger lagets passare Fredrick Boman. Vi måste spela på 110 procent för att rubba dem.

Det var inte utklassning. Men det var snudd på det. I åtminstone två set visade Lidingö upp ett riktigt snabbt anfallsspel med en mängd väl maskerade varianter. Först i det tredje setet fick Jomala tag i spelet men kom aldrig upp till motståndarnas nivå.

–Vi gör lite individuella misstag och slår ut bollarna, säger Fredrick Boman. Vi har inte råd med det mot sådana här lag.

För så länge Jomala lyckades hålla koncentrationen uppe och humöret på topp så var de med i respektive set. Det var också tydligt att de gick in för

att taktiskt ta bort ett par av Lidingös stjärnspelare. Bland annat **Anders Hellvig** med erfarenhet från Elitserien.

–Vi skulle försöka ställa till det för dem och inte serva på vissa spelare och det lyckades. Men det klickade i försvaret, vi stod på hälarna och gjorde individuella misstag.

Frustrerade och griniga

Men det var ingen lätt match för Jomala. Mot vilket annat lag som helst i serien hade säkert spelet räckt långt men Lidingö var hela tiden steget före. Till exempel avslutade de ofta sina anfall mot endast en Jomala-spelare i blocket.

–Det smällde åt alla håll och kanter, säger Boman. De är duktiga men inte omöjliga.

I det andra setet började Jomala riktigt bra och blocken gav ett par poäng inledningsvis. Samtidigt såg det ut som om Lidingös sex spelare såg ut att tröttna något. Trots det fick Jomala sällan poängen med sig och frustrationen i laget spred sig snabbt.

–Det blir lätt så när vi vet vad vi kan. Vi blir frustrerade och lite griniga, säger Boman.

Långt till Allsvenskan

Till det tredje setet lämnade

Jomala frustrationen på bänken och gav Lidingö en riktig kamp om vad som blev matchens sista set. Jomala hade till och med ledningen med två poäng och Lidingö såg trötta ut i försvarsspelet.

I anfallen var det dock inga problem och Lidingö vann matchen tack vare ett par spelare som definitivt höll högre klass än division I. Det sista setet bjöd visserligen på några fina och långa dueller men Lidingö var i slutändan snäppet bättre på precis allt.

–Nu ser det svårt ut att stiga till Allsvenskan. Vi har Uppsala borta och resultatet måste gå vår väg. Vi måste vinna våra och de måste förlora. Men vi kommer helt klart fajas om det.

Det är de två bästa lagen i varje division I som går vidare till Allsvenskan och i nuläget ligger Jomala på en tredjeplats med sex poäng. Topplagen Lidingö och Uppsala har efter helgens omgång tio poäng vardera.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

På fall. Lidingös snabba anfallsspel fick ofta Jomala ur position men samtidigt kämpade hemmaspelarna frenetiskt i varje boll.
Foto: ANDREAS DIENERT

Sinne för balans. Det var bara i matta som Oliver Nyholm inte tog något guld i söndags. Men det blev ett silver och det var egentligen bara i handstående som han missade något.

Oliver dominerade i sin

GYMNASTIK. Etta. Etta. Etta. Etta. Etta. Etta. Och tvåa. Oliver Nyholm från Mariehamns gymnastikförening gjorde verkligen en fin insats under helgens FSGM i Bollhalla. Det blev sex guld av fem möjliga.

Det började med hopp. En rondat som enligt Oliver Nyholm, 14, själv gick helt okej. Han kom upp ganska högt men kände att det fanns något mer att jobba på med landningen. Första guld det inkasserat.

Sedan räck. Och Oliver dominerade klart och tydligt. Hans 8,15 i poäng var nästan två poäng mer än silvermedaljören.

–Det gick smidigt och allt flöt genom, säger han.

Och uthoppet?

–Det gick nog helt okej men landningen kunde varit lite bättre.

Medaljer för MGF

Andra guld det var i alla fall inkasserat. Olivers silvermedalj kom sedan i matta. Egentligen gick allt bra utom precis det svåraste momenten av dem alla. Och i just detta moment var **Felix Kuhlefeldt** från HGF helt överlägsen.

–Min press till handstående gick inte bra, säger Oliver. Annars gick det ganska bra.

Sedan fortsatte återigen gulddjakten. I ringarna gjorde han en fin insats och guld blev det även i barr och häst. Förutom Olivers medaljer i pojkar klass 3 tog Joar Halling fyra medaljer samt två medaljer vardera för

Jonathan Johansson och Anton Axberg.

Pussinen bäst i lördags

Om Oliver Nyholm dominerade i söndags så var **Malin Pussinen**, 16, lördagens stora vinnare. I flickor klass fem tog hon tre av fyra möjliga guld. Det fjärde guld det knep klubbkompisen **Maria Brändström**. Båda tävlar för MGF.

–Det var väl kul, säger Malin. Jag är mest nöjd med bommen.

Varför?

–För att jag stod hela bomserien och jag kände att det gick bra taktikmässigt.

Hade bra voltlängder

Gulden för Malin kom i hopp, bom och barr medan Maria tog hem guld i matta. Dess-

utom blev det silver i bom och brons i barr för henne. Det var framförallt voltlängderna i mattan som hon var mest nöjd med.

–Det var andra gången jag tävlade i klassen, säger hon. Första gången var jag nervös men nu gjorde jag högre volter.

Andra gymnaster från MGF som utmärkte sig i helgen var till exempel **Celine Roberts** och **Jutta Stolt** bland de yngre flickorna, **Daniela Rönnberg** i klass super 3 som tog guld i matta, **Karl-Erik Smulter** i seniorer 1 med fyra guld samt **Mollie Manelius** två guld i klass super 2.

Bäst i lördags. Maria Brändström, till vänster, och Malin Pussinen tog hem samtliga guldmedaljer i flickor klass 5. Malin stod för fyra av dem medan Maria knep ett. Foto: ANDREAS DIENERT

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Bra uthopp. Oliver Nyholm tog guld i räck och avslutade grenen med klassens bästa uthopp.

Foto: ANDREAS DIENERT

klass

I väntan på sin tur. Joar Halling, närmast, Oliver Nyholm och Jonathan Jansson tävlade alla i pojkar klass 3 under helgens FSGM.

Foto: ANDREAS DIENERT

Föll tungt. Trots ledning med fyra mål kunde IFK Mariehamn inte vinna över bottenlaget Luki 82 i lördags. Bilden är från hemmamatchen mot SoPa där IFK:s Daniel Sederström försöker ta bollen från en liggande spelare.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Tabelljumbon vände mot IFK

Hemmaförlust trots ledning med fyra mål

VÄSTKUSTLIGAN	
IFK MARIEHAMN	4
LUKI 82	6

ISHOCKEY. IFK Mariehamn föll mot tabelljumbon Luki 82 med 4-6 i lördags. Detta trots att de hade ledningen med 4-0 fram till mitten av den andra perioden.

– Vi fick för mycket, för lätt och för snabbt, säger lagets tränare Mikael Rosbäck.

Det var Väst kustligans sämsta lag som möttes i Islandia i lördags och länge såg det ut som om IFK Mariehamn skulle vinna matchen. Första målet kom efter bara 20 sekunder och inte långt därefter stod det 2-0.

– Vi spelade bra i 2 minuter och i resterande 58 mi-

nuter som krattor, säger Mikael Rosbäck.

Samtidigt erkänner Rosbäck att det faktiskt var det bästa laget som vann. Ledningen med 3-0 efter den första perioden var missvisande och Luki 82 var hela tiden med i matchen.

– Vi hade för mycket flyt i början, säger han. Det lag som jobbar mest brukar vinna.

Blev sämre och sämre

Och i lördags var det Luki 82 som jobbade mest. IFK blev allt mer okoncentrerade och lämnade stora ytor öppna. Visst, IFK ledde efter den första perioden men spelet var allt annat än bra.

– Därför pratade rätt allvarligt med spelarna och sa att vi leder med 3-0 men om vi fortsätter så här förlorar vi matchen, säger Rosbäck.

Det verkade också hjälpa. I de första fem minuterna av mittenperioden hade IFK ganska bra koll på matchen och det fjärde målet kom efter spel i powerplay. Men snabbt därefter kom Lukis reducering.

– De arbetade sig in i matchen och ju längre matchen gick blev vi bara sämre, säger Rosbäck.

Onödiga utvisningar

På tre minuter gjorde Luki tre mål och till den sista perioden ledde IFK med 4-3. Luki kunde sedan kvittera och vid 4-4 med fyra minuter kvar av matchen drog IFK på sig en 2+2-utvisning. Något som helt klart avgjorde matchen.

– Leder man med fyra mål borde man kunna frysa den men vi klarade inte det efter-

som vi inte spelade vårt spel. Det var vidöppet hela tiden, säger Rosbäck.

Nej, det var ingen rolig match för IFK. Det gick alldeles för lätt i början och när det sedan inte riktigt gick IFK:s väg blev det frustrerat och laget drog på sig onödiga utvisningar.

– Det var hemskt att coacha, säger Rosbäck.

I och med förlusten skiljer det bara en poäng mellan IFK och Luki i botten av tabellen och nästa match för IFK är hemma mot trean USiKi nu på lördag.

Målskyttar den här helgen var **Andreas Stenberg 2, Sam Landström** och **Jim Manse-lin**.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

”Tulle” fortfarande tyst

■FOTBOLL. Igår tog Brommapojkarna steget upp till Allsvenskan efter kvalseger mot Ljungskile. Just BP är ett lag som kopplats samman med **David ”Tulle” Carlsson** vars kontrakt med IFK går ut i slutet av december.

Carlsson har själv sagt att han diskuterar med andra klubbar men vill inte säga vilka eller vilken. Inte ens nu när BP klarade kvalet vill han säga något.

– Det är kul för BP att de gått

till Allsvenskan. Men jag har inga kommentarer just nu och vill inte prata om det, säger han.

När vill du göra det?

– Inom några dagar eller någon vecka ska det nog vara klart.

Klart med IFK eller klart med Brommapojkarna?

– Exakt.

David Carlsson har tidigare spelat för just Brommapojkarna. (jl)

Forssell borta från Schweizmatchen

■FOTBOLL. Landslagsanfallaren **Mikael Forssell** spelar inte i landskampen mot Schweiz på onsdag.

Hannoverspelaren skadade sig i Bundesligamatchen mot Bochum i fredags och är tvungen att lämna återbud.

Förbundskapten **Stuart**

Baxter kompletterade den blåvita truppen mot Schweiz med två spelare: Tampere Uniteds anfallare **Antti Pohja** och TPS mittfältare **Kasper Hämäläinen**.

Finland tar sig an Schweiz i S:t Gallen på onsdag. (FNB)

Jaro värvade anfallare

■FOTBOLL. Jaro har värvat anfallsspelaren **Papa Niang**. Senegalesen skrev på ett ett-årigt kontrakt.

19-åriga Niang spelade i

år för AC Oulu i Ettan och i fjol och i början av årets säsong för OPA i tvåan innan han flyttade till Uleåborgs klubben. (FNB)

Sportens kom ihåg

■ **IFK Mariehamn-bordtennis:** IFK:s juniormästerskap i bordtennis torsdag 27 november 18.00 i Idrottsgården. Sista anmälningssdag fredag 21 november. Frågor och anmälningar : Harry Lindqvist, tel : 16217.

■ **RK Sleipner:** Hopptävling söndag 23 november 11.00. Klass 1: 50 cm omh. efter 30 sek (öppen för RYTTARE som inte startar klass 2 och som inte tidigare tävlat i 70 cm eller högre klass). Klass 2: 70 cm omh. efter 30 sek (öppen för RYTTARE som inte startar klass 1 och som inte tidigare tävlat i 90 cm eller högre klass). Proposi-

tion finns på hemsidan. Anm. via hemsidan eller per telefon 13418 senast 19 november 20.00 Frågor: Sleipner eller Malin 040-7389043.

■ **Sjömanshockey:** Nya träningsstider i Islandia 11 november–9 december är tisdagar 17.00-18.30. Samling 30 min före träning. Alla intresserade med. Brist på målvakter. Kontaktperson: Janne Welin, Birka Hockey.

■ **ÄID:** Ordinarie höstmöte, torsdag 20 november 19.00, Park Alandia Hotell, Mariehamn. Stad-geenliga förhandlingar, stipendie-utdelning.

NYANS ROS

...till **Jalle Sjölund** och **Stig Lindfors** som underhöll oss på våran pensionärsträff på Kapellhagen. Från **Pensionärerna och personal**.

...till min kära svärmor **Ann Gerd Steinby**. Bättre svärmor kan man inte ha. Du ställer upp i vått och torrt. Kram **Carina**.

...till **Pelle Palmu** som fixade tv och box. Du är en toppenbrorsa. **Syrran** rosar.

...till **Åsa Sundström** på daghemmet Skogsglantan i Krokund för att hon kom och öppnade dagis på lördagen så vi fick hem vår älskade Bom-Bom. Du räddade våran helg! Många kramar från **Frida med familj**.

...till **Antti Tiitola** som vill ta Lidl till Åland! Hoppas ni klarar att hålla priser så vi låginkomsttagare får lite lättare att leva. Lycka till! Mvh **Skorpan**.

...till **op-teamet** i sal 3. Tack för er för er omsorg o professionalism fredagen den 14.11! ”**Orakade ben**”.

...till **Patrik Häggblom, Susanna Karlsson + resten av festfixarna** av Sittkoffs 15-års jubileum. Tusan Tack för att jag fick komma och sjunga för er och tack för den vackra buketten + kuvertet. Hoppas ni fick en trevlig kväll. Kram **Malin**.

FÖRETAGAR-SKOLAN
FRAMFLYTAD

en vecka pga sjukdom.

Kontakta Ester Miiros på ÅTC tel 22 768 vid frågor.

Annonsera i den tidning du själv läser!

► LEDIGA PLATSER

Ålands polis-myndighet

lediganslår en ordinarie tjänst som **överkonstapel** i löneklass A20. Tjänsten är för närvarande placerad i kriminalpolitjänst med uppgift att bl.a. fungera som gruppchef i en utredningsgrupp.

Behörighetskrav för tjänsten enligt Landskapsförordning om Ålands polismyndighet (2000:34).

Ansökan skall riktas till Ålands polis-myndighet och vara inlämnad **senast den 2 december 2008**, adress PB 73, 22101 Mariehamn.

Mariehamn den 14 november 2008
Ålands polismyndighet

Ålands kommunförbund

Hem | Organisation | Kontaktuppgifter | Blanketter | Arkiv | Medlemskommuner | Kommunalval-07 | Lediga jobb

30.10.2008

Remisskonferensen om en aktiv kommunalskattelag

En egen aktiv kommunalskattelagstiftning behövs för att utveckla samhället så att det blir attraktivare att bo och leva på Åland. Med en aktiv lagstiftning kan lagtinget tydligt ta ställning till kommunernas totala finansiering när skattebasen förändras. Det är hög tid att lagtinget använder de verktyg som finns för att styra samhällsutvecklingen.

Läs mer ➔

Aktuella kurser

- Kost för äldre (18.11.2008)**
- Ergonomi och friskvård - att städa på rätt sätt! (19.11.2008)**
- Konsten att städa rätt - från skurtrasa till städklara golvmoppar (20.11.2008)**
- Arbeta mindre - få mer gjort (25.11.2008)**
- Att upptäcka & stoppa mobbning (02.12.2008)**
- Respektfullt bemötande i vården (04.12.2008)**

På nätet. Den remisskonferens som insändarskribenten nämner kan man läsa mer om på Ålands kommunförbunds hemsida <http://www.kommun.aland.fi/>

Förtydliganden om skatten

■ **Med anledning** av den senaste tidens skattedebatt/inlägg på såväl insändarsidorna som i ledare om kommunalskatten mm önskar undertecknad sig föranledd att komma med följande förtydliganden;

Den effektiva, verkliga skatten, avdragssystemet och jämförelser med fastlandet.
Den verkliga effektiva kommunalskatten i de åländska kommunerna uppgår i genomsnitt till endast 10-12 % av inkomsten i.o.m. det mycket generösa avdragssystemet i kommunalbeskattningen på Åland där i genomsnitt mellan 30-40 % av bruttoinkomsterna avgår i form av ett stort antal olika skatteavdrag och sålunda inte överhuvudtaget beskattas.

Avdragssystemet är sådant att det gynnar låginkomsttagare vilket t.o.m. leder till att några av de kommuner som synes ha de högsta inkomstskatteprocenterna (tex Geta, Kökar) i praktiken har den lägsta effektiva skattegraden i.o.m. deras höga andel låginkomsttagare.

Jämförelser som görs med fastlandet blir också i många avseenden felaktigt eftersom vi på Åland har flera skatteavdrag som saknas där vilket leder till beskattningsunderlaget på fastlandet är betydligt högre. Avdrag som finns på Åland men saknas på fastlandet är bl.a. resekostnadsavdrag, studielåneavdrag, studieavdrag, sjukdomskostnadsavdrag och det s.k.

allmänna avdraget.
2009 utökas åter avdragen genom utökat pensionsinkomstavdrag och ett nytt s.k. arbetsinkomstavdrag som förstås ytterligare minskar den beskattningsbara inkomsten.
För den effektiva skattegraden totalt sett redogjordes för övrigt förtjänstfullt av **Anttonio Salminen** i insändare i onsdagens (12/11) lokaltidningar.

Kommunalskattelagstiftningen på Åland.
Kommunalbeskattningen debatteras sällan i Ålands lagting enär det till stora delar rör sig om s.k. blankettlagstiftning som innebär att lagändringar automatiskt träder i kraft på Åland utan något särskilt ställningstagande eller debatt i lagtinget.
Ålands kommunförbund

önskar en förändring på detta och har därför för sin del startat arbetet med en egen aktiv kommunalskattelagstiftning genom en inledande remisskonferens/seminarium i frågan som hölls den 21 oktober med ett stort antal engagerade deltagare.
Inför denna konferens hade Ålands kommunförbund låtit ta fram ett PM betr. dagsläget inom kommunalskattelagstiftningen som underlag för den vidare diskussionen hur man vill använda instrumentet. Avsikten är att man skulle komma bort från blankettlagstiftningen och i stället aktivt behandla kommunalskattelagstiftningen i lagtinget.
I överläggningarna mellan Ålands landskapsregering

och Ålands kommunförbund under hösten 2008 angående bl.a. de ekonomiska relationerna mellan landskapet och kommunerna har landskapsregeringen ”hakat på” och meddelat att man delar kommunförbundets åsikt vilket är glädjande.
En arbetsgrupp med representanter för både kommunförbundet och landskapsregeringen skall tillsättas av LR med mandatet att påbörja det grundläggande arbetet efter årsskiftet 2008-2009.
Frågan om en aktiv kommunal skattelagstiftning kommer att vara högt prioriterad i kommunförbundets arbete under år 2009.
Med vänliga hälsningar
Niklas Eriksson
Ordförande i förbundsstyrelsen för Ålands kommunförbund

RIKSNYTT

Samordning mot gränshinder

MALMÖ. Nya lagar ska inte bli till gränshinder mellan de nordiska länderna. Därför ska ländernas lagstiftning nu samordnas bättre.

–Det här är en fråga som Sverige driver under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet, säger **Cristina Husmark Pehrsson** (m) till nyhetsbyrån TT.

Nya regler
Pehrsson är svensk minister med särskilt ansvar för de nordiska samarbetsfrågorna. Samordningen inriktas

främst på arbetet med att införliva nya regler inom EU och EES i den nationella lagstiftningen. Tjänstemän från de nordiska länderna ska träffas och tillsammans i förväg försöka undanröja de problem som kan uppstå.

Utan att hindras
Syftet med samordningen är att göra det lättare att bo, arbeta och studera i gränsregioner utan att hindras av nationsgränser, förklarar Husmark Pehrsson och partikamraten justitieminister **Beatrice Ask** i en debattartikel i Sydsvenskan. (FNB–TT)

Pengarna finns, Lagerberg

■ **Socialdemokraternas Henrik Lagerberg** lyfter på ett förtjänstfullt sätt fram elever med särskilt behov i sin insändare förra veckan. Lagerberg befarar att landskapsregeringen minskar resurserna för denna grupp i våra gymnasialstadieskolor.

Lagerberg har missförstått budgeteringen. Det handlar inte om att minska tillgången till stöd för elever med särskilt behov. Anslagen finns i dag på respektive skola. Det är skolan och direktionen inte landskapsregeringen som kan avgöra om en elev är i behov av särskilt stöd eller inte. För dessa behov har anslagen ökat.
Genom den tydligare fördelning av resurser till skolorna för studerande med särskilda behov understryks också skolornas ansvar för utbildningen av de studerande, även av

sådana med diagnostiserad utvecklingsstörning, medan personer med grav utvecklingsstörning ligger utanför skolornas ansvarsområde.

I bokslutet för 2007 kan man läsa ut att utgifterna för studerande med behov av särskilt stöd var nära 175.000. I budgetförslaget för 2008 föreslog den tidigare regeringen, där socialdemokraterna ingick, att beloppet skulle sänkas till 50.000 och den nuvarande regeringen följer den inslagna linjen och sänker beloppet till 20.000. Medel som skall användas för att kunna tillgodose eventuella oförutsedda behov.
Jag kan konstatera att texten i budgeten kunde varit tydligare för att undvika att väcka oro. Jag vill också påminna om att man alltid är välkommen att vända sig

till landskapsregeringen med sina frågor för att undvika missförstånd.

Landskapsregeringen lyfter i sitt handlingsprogram och även konkret i sitt arbete elever med särskilda behov. Landskapsregeringen ser över möjligheter till samordning av specialundervisning och arbetar med att motverka avhopp och svårigheter i samband med studieövergångar. Inom fortbildningen för lärarna lyfts elever med särskilt behov 2009.
Vi är fullt medvetna om att fler alternativ till individuella lösningar och anpassad studiegång på gymnasialstadiet behövs. Som ett steg på vägen så utökas den möjligheten i budgeten för 2009.

Britt Lundberg (c)
vicelantråd med ansvar för utbildningsfrågor

mobil.nyan.ax

Senaste nytt direkt i din mobiltelefon!

TV-programmet

måndag 17 november

7.00 **Gomorron Sverige** [35487920]
10.30–13.00 **UR** [5071678]
13.00 **Rapport** [63524]
13.05–13.50 **Sportspegeln (R)** [6714098]
13.55 **Fröken vildkatt** [3592746]
FILM Svensk komedi från 1941. I rollerna: Marguerite Viby, Åke Söderblom.
15.40 **Andra Avenyn (R)** [4061562]
16.10 **Gomorron Sverige** [7451727]
17.00 **Rapport** [93630]
17.05 **Bobster** [874369]
17.05 **Avalon Heights** [5037901] 17.30 **Skrotnisse** och hans vänner [97307] 17.45 **Pi** [460475]
18.00 **Bolibompa** [64340]
18.00 **Jultomtens lärling** [29982] 18.15 **Rorri Racerbil (R)** [3975746] 18.25 **Mona och Mastiff (R)** [9455630] 18.30 **Krokodill** [93543]
18.55 **Sportnytt** [2591098]
19.00 **Rapport** [78185]
19.10 **Regionala nyheter** [6676746]
19.15 **Fråga doktorn** [269833]
Hälsomagasin. Hur går en pacemakeroperation till? Reporter Helén Stenberg följer med Kjell Petersén när han får en pacemaker inopererad.
20.00 **Kulturnyheterna** [11814]
20.15 **Regionala nyheter** [1104630]
20.30 **Rapport med A-ekonomi** [758]
21.00 **Livet i Fagervik** [46320]
Svensk dramaserie från 2008. Del 9 av 12.
21.45 **Toppform** [891307]
Hälsoserie. Besök på en ekologisk gård. Programledare: Blossom Tainton Lindquist.
22.15 **Filip Wlostowski** [9873678]
Dokumentär. Filip låter oss smyglyssna på de hörselskadade. De tecken vi inte förstår får vi tolka fritt. Även 22/11.
22.30 **Hockeykväll** [562]
Ishockeymagasin. Programledare: Marie Lehmann.
23.00 **N'Deaye och jag** [16765]
23.50 **Kulturnyheterna (R)** [9477494]
0.05 **Dansbandskampen (R)** [1846415]
1.35–7.00 **SVT24** [88043383]

10.30 **24 direkt** [17665901]
Politik, samhälle och kultur.
16.05 **På Herrens mark (R)** [2662814]
Dansk realityserie från 2007.
16.35 **Gudstjänst (R)** [1114456]
Katolsk mässa från Vadstena.
Diakon Karl-Erik Jareröt predikar i mässan från Birgittasyst-rarnas kapell.
17.35 **Landet runt (R)** [6796253]
Veckokrönika.
18.20 **Nyhetsstecken** [3784185]
18.30 **Oddasat** [13833]
18.45 **Utiset** [191833]
19.00 **De stora kattdjuren** [87630]
Brittisk naturdokumentär från 2007. Indien har i många satsat på att rädda tigern från utrotning, ett framgångsrikt arbete enligt officiell statistik.
19.55 **Rapport** [5619727]
20.00 **Vem vet mest?** [5104]
Frågesport. Även 23/11.
20.30 **2020** [4475]
Miljöprogram. Del 2 av 8.
Flyget. Anders Nord träffar en framgångsrik biobränsleforskare som påstår att hon snart har lösningen på hur flyget ska kunna bli mer miljövänligt.
21.00 **Vetenskap som utmanar** [6456]
Danskt vetenskapsmagasin från 2007. Del 3 av 3. "Religion är en kognitiv parasit som snyltar på vår hjärna", menar den amerikanske antropologen Pascal Boyer. Även 19/11.
21.30 **Halal-tv** [5727]
Samhällsprogram. Skönhetsideal. Måste man var blond, bys-tig och benig? Halal-tv träffar en rad personer som alla har stor påverkan på de skönhetsideal som unga människor i dag översköls av.
22.00 **Aktuellt** [5340]
22.30 **Kobra** [4611]
23.00 **Sportnytt** [36746]
23.15 **Regionala nyheter** [2562307]
23.25 **Rapport** [6577185]
23.30 **Stulen konst (R)** [86272]
K special. Om en märklig utställning i New York 1978, där allt visade sig vara stulet.
0.30 **Förklädd gud (R)** [9313465]
Veckans konsert. Även 22/11.
1.30–2.00 **Vetenskapsmagasinet (R)** [4980654]

7.30 **Nanny** [698307]
8.00 **Våra bästa år (R)** [4107388]
8.55 **Montel Williams show** [2899475]
9.50 **Top model 7 (R)** [2130678]
10.45–11.40 **Oprah Winfrey show (R)** [8456776]
12.30 **Rachael Ray** [1277982]
13.25 **Våra bästa år** [2158123]
14.15 **Oprah Winfrey show** [221949]
15.10 **Close to home** [3293611]
16.00 **Project runway** [839727]
17.00 **Top model 7** [848475]
18.00 **Extreme home makeover** [842291]
Amerikansk inredningsserie från 2006. Programledare: Ty Pennington.
19.00 **How I met your mother** [245104]
Amerikansk komediserie från 2007. När att Marshall bevittnar en arbetskollega bli utskäld efter att ha lämnat in en rapport, blir han rädd att samma sak ska hända honom.
19.30 **2 1/2 män** [244475]
Amerikansk komediserie från 2007. Del 7 av 24. Alan och Charlie bråkar om vilken roll Alan ska ha i huset.
20.00 **2 1/2 män** [241388]
Amerikansk komediserie från 2007. Del 8 av 24.
20.30 **Sjukhuset** [240659]
Svensk dokumentärserie från 2008. Ambulanssjuksköterskan Janne åker på ett prio r-larm där en bebis har blivit stungen av en geting.
21.00 **Design: Simon & Tomas** [214369]
Svenskt inredningsprogram från 2008. Familjen Gowans-Rands villa är en liten pärla, åtminstone om man ser till undergåvan. Övergåvan ser däremot ut som en bombkrater.
22.00 **Cityakuten** [203253]
Amerikansk dramaserie från 2007.
23.00 **Prison break** [227833]
0.00 **2 1/2 män (R)** [905215]
0.30 **2 1/2 män (R)** [1973741]
1.00 **Navy CIS** [3057234]
1.55 **Shark** [2024215]
2.50 **Förhåxad** [4184925]
3.40–5.50 **Un long d'amanche de fiancailles** [67447437]
FILM Amerikanskt drama från 2004. I-rollerna: Audrey Tautou, Gaspard Ulliel.

6.50 **Nyhetsmorgon** [89326098]
11.00 **Nyheterna** [816036]
11.05 **Efter tio** [4835765]
12.00 **Nyheterna** [292307]
12.05 **Efter tio, forts** [496727]
12.45 **Hem till gården** [610949]
13.10 **Hem till gården** [2339017]
13.45 **Nyhetskanalen** [2542630]
14.00 **Trav: Dagens rätt** [491456]
14.30 **Bröllopsform (R)** [7676235]
15.25 **Nyhetskanalen** [9895494]
15.30 **Doktorn kan komma (R)** [259727]
16.25 **Will & Grace (R)** [3698949]
16.55 **That '70s show (R)** [3679814]
17.25 **That '70s show (R)** [273272]
17.55 **Doctors** [3845920]
18.55 **Postkodlotteriets 50-50** [3042524]
Svenskt frågesport-program från 2008.
19.20 **Keno** [265524]
19.30 **Lokala nyheter** [484611]
19.35 **Lokalt väder** [1801949]
19.40 **Ekonominyheterna** [6480475]
19.50 **Väddret** [6486659]
20.00 **Nyheterna** [232630]
20.30 **Halv åtta hos mig** [231901]
Svenskt matlagningsprogram från 2008. Denna vecka är det fyra göteborgare som dukar upp till middag och förs ut är Sara Vahlberg.
21.00 **Fotbollsgalan** [824920]
Direktsänding från Globen i Stockholm. Programledare: Adam Alsing, Jessica Almenäs.
23.00 **Nyheterna** [846562]
23.25 **Sporten** [7417562]
23.35 **Väddret** [4203920]
23.38 **Lokalt väder** [304203920]
23.40 **Hey Baberiba (R)** [8666659]
0.10 **Volvo Ocean Race – veckomagasin** [8251321]
0.45 **'Allå, 'allå, 'emliga armén** [6718499]
1.20 **Jordan, rättsläkare (R)** [2035321]
2.15 **Numbers (R)** [3735302]
3.00 **Advokaterna (R)** [1311234]
3.45 **Kung av Queens (R)** [7864893]
4.05 **South Park** [9838418]
4.30 **South Park** [5522692]
4.55 **Deadwood (R)** [7721128]
5.50–6.50 **Århundradets krig (R)** [4085499]

6.00 **God morgon med A-laget**
10.00–11.10 **Veta**
16.09 **Arkivpärlor**
"En stad som andra" från 1968, en film om Jakobstad av Ywe Jalander.
16.44 **Närbild**
17.14 **Kortnytt**
17.15 **Ursäkt Birgitta! – Frågesport för sexor**
Semifinal 1/2. Rejgelt skola från Vörrå och Mattlidens skola från Esbo kämpar om finalplats. Programledare: Ted Forsström & Kaj Korkea-aho.
17.45 **BUU-klubben: Pussel**
Full koll. En spionrunda görs på holmen för att samla de sista bevisen.
18.15 **TV-nytt**
Kan också ses på svenska.
18.30 **Uteliv**
Möt små flygekor- och spurvuggleungar.
19.00 **Arvet från koncentrationslägren**
Del 3 av 3. Vi glömmar inte. Hurdana var förhållandena i koncentrationslägren? Man hade inte tillgång till psykologisk hjälp och annars också var det svårt att prata om alla upprörande upplevelser. DR, Danmark.
19.30 **Äventyr i Amazonas (R)**
Del 7 av 10.
20.00 **TV-nytt**
Kan också ses på svenska.
20.20 **Sportnytt**
20.25 **Strömsö**
Fritidsmagasin om bl a mat, trädgård, hobby och verkstad. Dövtextning.
21.04 **5 minuter**
21.10 **Allt ljus på: Pentti Lasanen**
Dövtextning. Multiinstrumentalisten och sångaren Pentti Lasanen möter Thomas Lundin i ett samtal kryddat med musik.
21.50 **Dok.: Förlorad i lögnen**
I juli 2004 avslöjades Norma Khouri, författaren till den uppmärksammade och prisbelönta boken Förlorad heder, som en stor litterär bluff.
23.35 **Oddasat**
Nyheter på samiska. Textning till svenska och finska.
23.50–0.17 **Krökta rummet**

ÅLANDSKANALEN
KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30.

Nyheter/Barnprogrammet "Påfågel"
Vår barnreporter Wilma försöker att arbeta som bonde för en dag. Och så blir det fler boktips.
Programledare:
Lise Kalén.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

6.45 Gomorron. 10.00–15.00 Mitt-pådan. Med Tom Wiklund. 10.30 Ålandsnytt med sportnyheter. 11.30 Ålandsnytt. 11.40 Musik. 12.00 Aktuellt. 12.10 Musik. 12.15–12.30 Kulturen. Även 17:45 och i repris på lördag 09:00. 13.00 Ålandsnytt. 13.03 Lyssnarnas 10 i topplista. Sänds i repris 18:10. 14.00 Ålandsnytt. 14.03 Lyssnarnas åländska önskemusik. 15.00 Ålandsnytt. 15.03 Sportpasset. Magasin med reportage, intervjuer och debatter. Sänds i repris på lördag kl 15.00. 16.00 Aktuellt. 16.15–17.45 Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Tony Wikström. 16.30 Hallå Åland. Lyssnarna får ringa, messa och mejla in sina åsikter och funderingar i valfria ämnen. Även söndag 16:15. 17.00 Ålandsnytt. Även 19:00. 17.45 Kulturen. 18.00 Aktuellt. 18.03 Ålandsnytt. Även 20:00. 18.06 Musik. 18.10 Lyssnarnas 10 i topplista. Från 13:03. 19.00 Ålandsnytt. Från 17:00. 19.10 Åland i dag. Från 16:15–17:00. 20.00 Ålandsnytt. Från 18:03. 20.03 Åland i dag. Från 17:10–17:45. 20.40–20.45 Beträktelse.

Barnprogrammet "Påfågeln"

kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

9.15 **Dalens härskare (R)** [7965524]
10.05 **Nöjesrävarna** [4124104]
10.30 **Bli herre över plånboken** [4543]
11.00 **Tv-nyheter** [25098]
11.05 **Livet i Ballykissangel (R)** [9763920]
12.00 **Ettans morgon-tv: Dagens rubriker** [94727]
13.00 **Tv-nyheter** [81920]
13.05 **Morgonnettan** [204727]
13.45 **Arto Nyberg** [6719543]
14.30 **Läkarna** [2543]
15.00 **Tv-nyheter** [73814]
15.05 **Antikviteter och mysterier** [6373949]
15.55 **Droppen** [4800388]
16.00 **A-zoom** [4388]
16.30 **Kungskonsumenten** [4497]
17.00 **Tv-nyheter** [98185]
17.08 **Livet i Ballykissangel (R)** [300892765]
18.00 **Tv-nyheter och väder** [2524]
18.30 **Nyhetsläckan** [4253]
19.00 **Prisma: Metoder att rädda jorden** [4443]
20.00 **Mot** [123]
20.30 **Tv-nyheter och väder** [34765]

20.55 **Sporttrutan** [2443340]
21.00 **Hemmasalongen: Se människan** [46384]
Del 2. Verklighetsbaserad film om följderna som Hannu Salamas roman "Midsommar-dansen" fick, det sk. "Salamakriget" och rätttegängen år 1965.
21.55 **Inkorrekt, Tuomas Enbuske! Ta bort barnen från dåliga föräldrar!** [882659]
Föräldrarnas kärlek anses allmäktig, men ibland räcker det inte med kärlek. Speciellt inte när man tappat greppet om den normala vardagen.
22.25 **K-kont: Cellistens tupp-lur** [8495253]
22.45 **Tv-nyheter** [1609833]
22.50 **Prima** [6458746]
Tillbaka till 60-talet.
23.35 **Presidentens kansli** [9458369]
23.50 **Fjällrinjen: Al-Qaidas nät** [694843]
0.40 **Euronews** [2389166]
0.50 **Nyhetsfönster** [52515012]
4.00–5.55 **Nyhetsfönster** [5152876]

6.00 **Tellus-frågesport** [4601843]
6.50– **Lilla tvåan** [9034291]
8.50 **En ny start i livet** [2735307]
9.35 **En ny start i livet** [4510746]
10.20 **Dolt ord** [3203833]
12.00 **Frågespel** [89307]
13.00 **Tellus-frågesport** [56235]
13.35 **Laura** [352562]
14.00 **Där har vi det** [6494]
14.30 **Ljuva Elisa** [3370611]
15.20 **Respasset-specialen: Jamaica** [5636366]
16.10 **McLeods döttrar** [9098217]
16.55 **Norge runt** [2731814]
17.00 **Harry och dinosaurierna** [49272]
Pennan krånglar.
17.21 **Lilla tvåan** [100129562]
18.00 **Den rätta frågan** [27036]
18.25 **Hjärtan i brand** [9636475]
18.50 **Tv-nyheter** [4603291]
19.00 **Regionala nyheter** [58833]
19.10 **Sporttrutan** [4769366]
19.15 **Tvåans höstväder** [7919889]
19.20 **Flyttfågelvägen** [343185]
19.50 **Hemmakockar** [550017]
20.15 **Bean** [9024456]
20.30 **Poliskameran** [89727]

20.55 **Finland år 2030** [541765]
Storebrors död. Ojämligheten blir särskilt tydlig och brottsligheten ökar. Säkerhet får man bara för pengar – eller får man?
21.25 **Flabbdass** [734017]
I den här delen bl a Batman som försäljare i en järnhandel, en lärare som känner sig förbittrad efter separationen samt en modern bankrånare.
21.50 **Tv-nyheter, väder och sport** [5502678]
22.05 **Gränsen – The Border** [1912123]
22.50 **Flight of the Conchords** [910475]
Nya fans. Murray menar att killarnas imago borde förbättras och ger ett gott råd.
23.15 **Tredje skiftet** [114659]
0.00 **Musik-tv: Nya** [52429]
0.45 **Tellus-frågesport** [1169147]
2.00 **Frågespel** [9596147]
3.00 **Dolt ord** [9590963]
4.00 **Sudoku** [9576383]
5.00–6.00 **Frågespel** [9587499]

5.50 **Väder** [57201833]
6.25 **God morgon Finland** [14447727]
9.10 **Känslor och dofter** [2006982]
10.00 **Frågesport** [8752475]
10.50 **Emmerdale** [7610901]
En kväll i Hotten. En serie om livet i byn Emmerdale.
11.20 **Köpkanalen** [9292920]
12.40 **MTV3 Chatt** [1577982]
13.55 **Kullens kung** [991727]
14.25 **Frågesport** [363920]
14.55 **L.A. Law** [3719920]
15.50 **Nöjesnytt** [2630017]
15.55 **Frågesport** [912340]
16.30 **Nyheter** [587307]
16.35 **Du är vad du äter** [5713475]
17.30 **De vackra och de djärva** [943949]
17.55 **Vad ska vi äta idag?** [7949765]
18.00 **Emmerdale** [133920]
En serie om livet i byn Emmerdale.
18.30 **Elixir** [118611]
19.00 **Sjuans nyheter** [130388]
19.15 **Ekonomi nyheter** [922307]
19.25 **Dagens väder** [2697291]
19.30 **Dolda liv** [517833]
20.00 **Släpp loss** [947185]

Inhemskt drame med Miina Maasola, Sari Puumalainen, Sara Paavolainen, Oskari Katajisto, Timo Torikka, Kari Ketonen, Lauri Nurkse, Hannu Kivioja, Terhi Kokkonen, Irina Koskelainen, Johanna Tukiainen, Heikki Lehtola och Mateus Tembe.
20.56 **Keno** [105984765]
21.00 **Nians nyheter** [326123]
21.10 **Resultatrutan** [9907307]
21.20 **Flight of the Phoenix** [12306758]
FILM Amerikanskt drama från 2004. En äventyrsfilm om överlevarna i en flygplanskrasch. Det enda sättet att komma tillbaka till civilisationen är att bygga ett nytt plan. Regi: John Moore.
23.25 **Flykten** [6323122]
0.20 **2 1/2 män** [864654]
Muffinsdiskussionen. Amerikanskt komedi.
0.50 **Vinstpotten late night** [8369963]
2.05–5.50 **MTV3 Chatt** [50683876]

”Om vi får LED-ljus i sta’n så får vi bara ledljus i sta’n...”

MESS FRÅN 0457

debatt

Ska man salta de åländska vägarna?

Ja: 25 %
Nej: 75%

804 personer svarade. Ny fråga på **nyan.ax**

Övergripande avfallsplan behövs

■ **Mise**-föreningens styrelse för en ständig dialog med föreningens medlemmar och allmänheten. Det finns två problempunkter som oftast dyker upp under dessa samtal. Den ena är hushåll med obetydliga mängder avfall och överstora MISE-kostnader.

Den andra gäller problematiken kring hela avfalls-systemet som helhet.

Den 11.11. träffade styrelsen miljöminister **Katrin Sjögren** som vänligen redogjorde för det aktuella läget från landskapsregeringens synvinkel. Diskussionens röda tråd kom att handla om arbetsfördelningen mellan landskapet, kommunalförbundet MISE och andra aktörer.

Landskapet kan inte ha hela ansvaret eftersom avfallshanteringen är till grun-

den en kommunal angelägenhet, d.v.s. kommunerna har insamlingsskyldigheten. Den operativa verksamheten styrs därför av kommunalförbundet MISE. Vad som däremot ankommer landskapsregeringen är, såsom i förhållande till alla motsvarande kommunalförbund i landskapet, att

1. fungera som tillsynsmyndighet och se till att alla håller sig till de övergripande lagarna
2. se över / hålla uppdaterad både lagstiftningen och helhetsplanen (detta arbete kommer att inledas igen så fort som möjligt)
3. styra kommunförbundets och andra aktörers verksamhet åt rätt håll med hjälp av morötter såsom investeringsbidrag
4. fungera som den instans som i sista hand (= efter att samtal med MISE

inte lett till resultat och före rättsliga instanser) tar emot klagomål då oegentligheter uppdagas

Föreningen kommenterar den förda diskussionen med följande linjedragning :

1. Arbetet med lagstiftning och övergripande plan är rejält försenat, delvis av förståeliga skäl. Men föreningen anser att avfallsfrågan borde prioriteras och inte låta den drunkna i den omfattande helheten kring miljölagstiftningen. Landskapsregeringen borde också skynda på med att höra expertis utifrån.
2. Denna långa förväntan leder till att MISE inte har någon övergripande och uppdaterad förordning (övergripande avfallsplan) att rätta sig efter.
3. Vilket i sin tur leder till att vanliga hushåll får

alltför länge vänta på att systemet i sin helhet kommer i ordning.

4. Å andra sidan borde landskapet använda möjligheten att ge investeringsbidrag så att en balningsanläggning byggs i landskapet, i syfte att får ner kostnaderna för avfallshanteringen.
5. Landskapet bör använda sin roll som tillsynsmyndighet utgående från en sund helhetssyn och inte tillåta snedvridning av konkurrens eller odemokratiska bidragsprinciper.

Föreningen fortsätter att stöda framtagning av en övergripande avfallshanteringsplan med sina egna förslag samt med informativa möten och seminarier.

Mise-föreningen Styrelsen

Dansmusik gäller för ett dansband

■ **SVT har tagit fram** dansbandskampen och försöker få fram Sveriges bästa dansband. Då borde ju de bästa vara med. Hur kriterierna har varit när de har tagit ut vissa dansband, vet jag inte.

Det klart att det borde vara så att det bästa i dansbandskampen skulle gå vidare. Men inte när reglerna är som de är.

Man borde poängtera att detta är en tävling för vissa dansband. Inte alla.

En adekvat fråga är ju naturligtvis. Går dessa låtar att dansa till? Det tycker jag är en motiverad fråga. Det är därför Larz-Kristerz går fram i täten i varje program efter program.

Detta är inte en tävling för musikanter utan en tävling för en dansant publik. Här borde också dyka upp en och annan instrumental låt, för inget dansband står och sjunger i fyra timmar utan det. Det är ju en viktig komponent i sammanhanget.

Det mest rättvisa borde vara att alla fick spela samma låt men då blir programmet lidande.

Tyvärr är det faktiskt så att musikalitet inte har direkt med ett bra dansband att göra. Utan hur man spelar och att man gör låtarna dansanta. Med andra ord är takten avgörande för ett dansband.

Jag tror att någon har faktiskt missuppfattat dansbandsmusik. Det är inget uppträdande på en scen, utan banden spelar så människor har roligt på dansgolvet. Det är lite synd att SVT har missuppfattat det hela.

De gör dansmusiken till något vad det inte är. Det primära är att ”serva” folket så de kan säga: Vilken fantastisk danskväll på golvet vi har haft. Men hur man än ser det så är det på tiden att dansbandsmusiken få komma ut i TV. För hur många människor har inte dansbanden spelat för under alla dessa år.

Slitit och släpat och åkt land och rike runt, för passionen att spela för människor ute på alla dansgolv.

En gammal dansbandsmusiker Bo Grapenskov

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ Hur fungerar tystnadsplikten när socialarbetarna samarbetar över kommunerna”? =typ inte alls?!? **0457.**

■ ■ Dagens ris till Sherifs supportrar i matchen mot Våsc som skrek att ”ruotsalaiset”var gjorda av papper. Själva var dom gjorda av Koskenkorva. **Åskådare.**

■ ■ Fanny Ahlgren, du var du bara för söt. Jag skulle gärna bjuda dig på en kopp kaffe, kram. **Intresserad.**

■ ■ Vad är det för j-a skjutande i Hellestorp halvtiotiden en söndag-morgon? **0457.**

■ ■ Nämen, nu räcker det väl... Vad ska Pålshöle eleverna åt det andra hållet som till Geta att göra (ål.tidn lörd sid 7)? Måste de flyttas ska det väl vara till Källbo ändå – vilken är en bra skola, den finns ju också i Finströms kommun – och inte så långt bort faktiskt, har man glömt det? Någon reson ska det vara ändå. Tänk nu på barnen, som absolut inte är några spelbrickor, före något som till exempel golfen i alla fall! **Marinaj, en förälder.**

■ ■ Hoppas inte Lidl får näringstillstånd på Åland. Är det meningen att våra pengar skall gå till Tyskland?? Billigt är inte alltid bäst. **Orolig.**

■ ■ Å.T.Sluta gnälla om Nyans bidrag och var inte så avundsjuka, när ni själva inte ens har sökt. Det är ju bara lika mycket som en ensam bonde får. Och Nyan håller i alla fall bra många fler personer med arbete.

Och i slutändan fyller det samma syfte.Två tidningar, billigare annonser, billigare varor! **040.**

■ ■ Alla dansband som åkt ut från dansbandskampen spelar för fullt på Viking Line. Grattis till jobbet du som väljer band till Viking Cinderella! Dom är väl billiga i alla fall! **Mera Lasse Stefans.**

■ ■ Vi är många som önskar för att få ekonomin att hålla för tidningarna: Samtryck, samdistribution, 5-dagars utgivning. Vänligen verkställ!!!! Thnx. **0457.**

■ ■ Landskapsregeringen pratar om att ta tag med hårdhandskarna och spara. Enda stället det skulle behöva rensas upp på är i deras sandlåda där pengar slängs hit och dit utan eftertanke; badhus, kk-hus och golfbanor som helst ska byggas överallt utan att man ens vet om det finns någon lönsamhet, jag tycker synd om alla vi skattebetalare som får betala för dessa vansinneshandlingar och deras tokhöga löner till på det. **Grim.**

■ ■ Till dam 50 plus, herrijestanes vad snusförnuftig man kan vara då. Så du vet minsann precis hur allt gick till, fastän du inte var med. Det är såna som du som gör världen lite sorgligare och framför allt så tråkig. **H. 40 plus.**

■ ■ Nej du ”Dam50plus”, din åldersrasistiska hållning håller inte! Självklart bör man sätta samma tilltro till ungdomar som andra medborgare. Och även 50-plusare tycks ju (ibland?) ha svårt med sanningen, det torde härmed vara bevisat! **Elias.**

■ ■ Borde inte Finströms kommun ge Arne Selander en skriftlig varning för felkalkylering i simhallsprojektet? **0457.**

Telefonen som har allt!

SAMSUNG

SGH-i900

5 Megapixelkamera

GPS - WLAN

3,2" touchskärm

750€

AB ÅLANDSTV

Storag. 9, tfn 12 629

www.alandstv.com

■ ■ Borttappat; kasse med kläder skor och necessär borttappat natten till söndag 2.11 vid Nygatan. Hittelön! Ida, **040 869 88 51.**

■ ■ Det har vi ju sett att kärnkraftsmånglare tar till vilka argument och metoder som helst, halvsanna eller osanna så fort de får tillfälle. **040.**

■ ■ Vi är friskast, har flest bilar och skiljer oss allt flitigare läser jag i Nyan! Sjuk, ingen bil och många skilsmässor är sanningen för många oxå! Så de så. **050.**

■ ■ Är du lycklig idag? Upptäck konsten att leva lycklig varje dag. Vi är här tillsammans! Bara vara. **040.**

■ ■ Köp inte onödiga julklappar denna gång! Vad är det du saknar? Tid med de nära och kära. Ge tid! **040.**

■ ■ Miljö: Förbränningsanläggning den bästa nyheten på länge. Värme och energi av sopor! Mindre miljöbelastning. **040.**

■ ■ Håller med. Plastkassar är fula. För miljön. **040.**

■ ■ Tydligen gäller ej parkeringsregler för vissa lagtingsledamöter då bilarna kan stå timtals på Strandgatan samt ofta med hjulen upp på trottoaren. Aldrig sett en böteslapp där. **040.**

■ ■ En konsekves av 30-gränsen i stan blir att också cyklisterna måste fartkontrolleras och bötfällas för överhastighet. De kan ju inte åtnjuta andra privilegier än bilisterna. **”Tänkte inte på de...”**

■ ■ Om Mise får igenom sin pålagor blir det den som har litet sopor straffade med höga avgifter. Det är rena diktaturen, utpressning, nazistmetoder. Pensionär.

■ ■ En mörk och dimmig kväll körde jag genom Kvarnbo och upptäckte då att det numera finns ett forngravfält mitt på landsvägen. Tur att jag hann väja innan jag körde in i det... **0457.**

■ ■ Hej Sopsorteraren. Du vet väl att din sorterade kodmärkta hårdplast fortfarande bränns upp därför att den innehåller fel typ av plaster. **040.**

■ ■ Nu ”bojkottar” vi Pafcasinot på Torggatan ! Kanske vi går dit i nästa sommar och ser om det då är bättre med att få någonting med sej ut därifrån, nu är det ju totalt dåligt med att få någonting i vinst! Totalt fullständig dåligt där nu ! **Höstturist.**

■ ■ 30 km/tim inom stan? Tror regeringen de är Gud själv eller? Om/När Ni inför dessa hastighetsbestämmelser så bryter ni mot lagen så ni vet. **”Redan Sviken/Besviken väljare”**.

■ ■ Fakof. Det där argumentet hade jag också för att röka på när jag var ung. Men nu, varför göra nåt dåligt ännu sämre? **UE.**

■ ■ Om vi får LED-ljus i sta'n så får vi bara ledljus i sta'n... **0457.**

■ ■ Roger Eriksson! Man kan inte jämföra licensavgiften med den fastländska som har hundrafalt större kanalutbud. Återför Ålands radio&tv-verksamheten till YLE. Åland klarar varken tekniken som ekonomin radio&tv. :-@ **040.**

■ ■ Styrande och ställande i trafiken! Att sänka fartbegränsningen till dessa nivåer som ni bestämt anser jag som en trafikfara i form av fler onödiga omkörningar på grund av att trafiken går för långsamt och inget flyt. Dålig logistik anser jag... **040.**

■ ■ När ska vi då? Får jag sova med dej i natt. **040.**

■ ■ Nu får man inte tala fritt längre utan att riskera dagsböter! Vad motiverar 4.000 till advokaten? Skamligt, hoppas detta drivs vidare. Börjar likna Kina, man fångslas för sina åsikter! Vill vi ha detta? **A08.**

■ ■ Skulle en vanlig person fippla bort 160.000 fick man sitta på kåken! Men det gäller väl inte dom heliga i räviyan. **Zep.60.**

Dagens MMS-bild

■ ■ Blommande lupin 16.11. Från Carita.

■ ■ Doktor Åsa är så så snygg, singel? **”Två ögon”**.

■ ■ Vad det är svårt för stadsbus-sarna att hålla tider! Jag kan acceptera 2- 3 minuter, men 10 minuter börjar bli för mycket! Kör bättre eller byt ut chauffören! **040.**

■ ■ Angående det aktuella påståendet att ungdomarna hamnade i fyllecellen på grund av svenskan. Bilden som målas upp i dom finska tidningarna är helt annan. Ungdomarna kunde inte bete sig, knappast kom väl polisen på plats för att någon pratade svenska. Åland tolkar ju förstås saken på sitt eget sätt, vilket oftast tyvärr är negativt. Borde vi börja fokusera på möjligheterna istället för att gnälla på allt och alla? **040.**

■ ■ Skatten höjs och hastigheten sänks! Det jämnar väl ut sig då? H från **Ironisk stadsbo.**

■ ■ Att näringsministern öser på med bidragen är ju inget konstigt! Centerns första punkt på sin agenda har ju alltid varit och är att ge bidrag till sina väljare! **0457.**

HÄLGE

ZITS

” Hur är det julen 2011, då EU-marknaden skall vara fri? Kan vi då välja vilket postbolags låda vi skall lägga julkorten i? Eller måste vi välja, eftersom alla kanske inte vill bära ut kort i hela landet? **STEFAN HOLMSTRÖM, BORGÅBLADET**

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Orrspel Annika Orre

Tänk om Åland var Maldiverna

Det finns problem, och så finns det problem. Det satt jag och tänkte på när stadsfullmäktige länge, omständligt och med darr på stämman debatterade en skattehöjning för mariehamnarna med en halv procentenhet i tisdags. För mig som medelinkomsttagare (med en beskattningsbar inkomst på under 30.000 euro per år) betyder skattehöjningen 11-12 euro per månad. Det kan jag gott leva med, om jag kan räkna med att möjligen få en plats på hemmet när jag blir gammal och orkeslös. (Fast det är kanske i vilket fall som helst omöjligt för först står ju alla 40-talister – de flesta stadsfullmäktigeledamöter alltså – på tur). För en inkomsttagare i fs-ledamoten **Tage Silanders** kategori (med en förvärsinkomst på 114.000 euro i fjol) betyder skattehöjningen omkring 50 euro per månad. Det kan han säkert också gott leva med, tänker jag. Den som tjänar 1.000 euro per månad betalar 5 euro extra för skattehöjningen. Det kan vara kämpigare i den inkomst kategorin, men knappast en omöjlig extrautgift att leva med det heller.

Men ett problem är det alldeles uppenbart, främst för fs-ledamöterna och också för obundna och centern. Om det är snudd på världens undergång kan dock diskuteras. Det finns det som är värre. Tänk om Åland var Maldiverna. Öriket av koraller med vita stränder i norra Indiska oceanen, välbesökt av turister – nästan en halv miljon 2006. Cirka 380.000 människor bor på 200 av de 1.192 öarna. Huvudstaden Male har 80.000 invånare. I måndags tillträdde Maldivernas nya president **Mohamed Nasheed**. Hans första, största och viktigaste uppdrag? Att hitta land att köpa för örikets befolkning innan havet sköljer över största delen av öarna som ligger bara en och en halv meter över havsytan i dag. FN:s bedömning är att havsytan stiger med 60 cm före 2100.

Var kan Nya Maldiverna få plats? I Indien, Sri Lanka, kanske Australien? Presidenten har redan skickat trevare till flera länder och fått positiva reaktioner. Ja, vad har människorna för rättigheter om deras hemländer läggs under vatten? Det kan också vi ålänningar kanske grubbla lite på. Inte för att Åland löper lika stor risk. Vi kan ju alltid tränga ihop oss på Orrdalsklint, 127 meter över havet, om det kniper och släkten **Mörn** släpper till marken. Men vi kan fundera på vad som är problem och problem. Tänk om stadsfullmäktige hade samma fråga på dagordningen, att leta nytt land för 11.000 mariehamnare och i förlängningen för alla ålänningar. Om budgetarbetet gick ut på att spara ihop pengar så att det fanns att köpa ett nytt hemland för, i stället för att gråta över höjd skatt. Då skulle vi nog vara glada om någon erbjöd sig: Vi säljer billigt, kom hit, känn er varmt välkomna!

Kanske Mariehamn borde bjuda hit maldivianerna – då skulle vi ju också lösa inflyttningsproblemet i ett huj!

Mest fotograferad. Det var sjöjungfrun Annika Sjölung, som sjöng på Ålandsdagarna i Helsingfors 2007. Men succén blev för dyr och nu tvättas byken. Foto: ANNIKA KULLMAN

En politiskt tillsatt tjänsteman har tagit sig an ett ärende om budgetöverskridning. Nu rasar de som tillsatte honom och säger att det är politik med i spelet. Jaha.

Ju fler kockar, dess sämre soppa. Är det kanske så man kan förklara att ekonomin för Ålandsdagarna i Helsingfors gick överstyr? Eller saknades den fasta hand, som skulle hålla projektledarens entusiasm inom budgetens ramar. I vilket fall som helst är det den kontoansvariga tjänstemannen **Linnéa Johansson** som har fått skulden. Hon har fått en skriftlig varning av förvaltningschefen **Arne Selander**, som i och med förvaltningsreformen nyligen är den som har ansvaret för revisionen. Tidigare var det lantrådet. Tjänstemannen är inte glad, det kan man förstå. Men hon är inte den första i ansvarig ställning som straffas utan att ha varit direkt orsakande. Man kan dessutom hysa starkt hopp om att händelsen nu leder till bättre rutiner framöver. Till exempel en handbok för projektledare, så de vet vad som förväntas av dem och vad de definitivt inte får göra. När revisionsbyrån i sin lista på framtida åtgärder nämner detta så låter det så självklart så man förvänas över att det inte redan är så. Dessutom tycker man att vanliga skattebetalare kunde ha moralisk rätt att få veta att också andra budgetöverskridningar granskas och åtgärdas, så att pengar inte rinner iväg bara för att det inte finns rutiner för hanteringen. Om den här granskningen leder till det så är det bra.

Och så har vi den politiska sidan. Rapporten, och framförallt anmärkningen mot tjänstemannen, fick känslorna att svala i

lagtinget i fredags. ”Klappjakt”, ”politisk prickning”, ”olyckligt beslut” var uttryck som användes. Och **Roger Jansson** (fs), som är duktig på att vara både lessen och indignerad i talarstolen, mer eller mindre anklagade finansminister **Mats Perämaa** (lib) för lögn. Perämaa hävdade att förvaltningschef Selander hade agerat helt på egen hand, vilket alla inte ville tro. Varför? För att det är en soppa, med en del intressanta ingredienser. Johansson utsågs nyligen till näringschef efter att ha skött tjänsten som vikarie de senaste åren, under **Olof Erlands** (lib) påtvingade tjänstledighet. Utnämningen drog ut på tiden. Det ryktades att liberalerna inte var så förtjusta i lösningen. Och det ryktades att Johanssons make, aktiv på den högra (fs)-kanten, inte var någon merit. Sett i dagens belysning kan man mycket väl tänka sig att revisionsrapporten har spelat in. I lagtinget hävdades det nu att rapporten med avsikt fördröjdes så att den skulle komma lagom till utnämningen. Och? Om rapporten hade kommit 3-4 månader tidigare, hade man då glömt hela historien när det var dags att utse näringschef? Är det så man skall förstå kritiken? Det låter inte speciellt tilltalande. Nu visste man, hade inte hunnit ”glömma” och Johansson fick tjänsten. Säger inte det mer om Johanssons meriter än om man skyfflar misstag under mattan?

Förvaltningschefens roll. Selander är den första på posten, politiskt tillsatt på så sätt att han har tjänsten kvar så länge han har land-

skapsregeringens förtroende. Den här modellen utformades när de frisinna- de satt i landskapsregeringen tillsammans med centern och socialdemokraterna och man ville bli av med kanslichefen **Elisabeth Naucélér**. Nu ser de frisinna en politisk beställning bakom Selanders agerande. Vi vet inte om det är så. Det kan lika väl hända att landskapet har en förvaltningschef som vill ha ordning och reda och som handlar efter det. Men om det vore så, en politisk beställning, varför blir man på frissinnat håll så upprörd över det? Var det inte exakt det som var avsikten med en förvaltningschef som sitter på politiskt förtroende? Eller som dåvarande lantrådet **Roger Nordlund** (c) uttryckte det när saken diskuterades i lagtinget för snart tre år sedan: –Vi vill ha starka, kompetenta tjänstemän, men som också kan respektera att frågor ibland är av mer politisk natur och då är det den politiska viljan som styr. Gäller inte det längre? Fungerar det inte om man är i opposition? Det borde någon kanske ha tänkt på tidigare i så fall.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981. Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag. Medlem av Tidningarnas förbund. Kontrollerad upplaga 2007: 7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:
Kiki Albersius-Forsman
tfn (018) 528 451

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:
Katrín Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008

Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonsers största 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Torget: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € + lsa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L 13.45	→	ÅBO 07.00/08.15 → 19.15/20.15	→	M:HAMN 13.35 → 00.45 L
M:HAMN 23.55	→	H:FORS 09.55/17.00	→	M:HAMN 04.15

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj.försälj. ej kan garanteras

www.tallinksilja.fi

SILJA LINE

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00 (1,64€/besvarat samtal+alltid lns/msa)

TALLINK Check-in senast 30 min. före avgång			
Sthlm - Mariehamn - Tallinn			
18.00	-	00.50	→ 01.00 - 10.00
10.00	-	05.00	→ 04.50 - 18.00

Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi
tel 16 711 el. 06001 74552
(1,64 €/besvarat samtal + alltid lns/msa)

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08			
MARIEHAMN-KAPELLSKÄR			
Måndag-lördag		Söndag	
MAR	KAP	MAR	KAP
08.00	→ 09.15	12.00	→ 13.15
16.00	→ 17.30	18.30	→ 19.30
15.30	← 12.00	17.30	← 14.00
22.00	← 19.00	23.00	← 20.00

Buss Stö-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskärs ca 45 min före fartygets avg. Även buss Kap-Stö (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskärs kl 17.30* samt till Rosellas avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg. *Söndagar from 21/9 ansl. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO H:FORS
01.10 L	→ 06.30	03.30 L	→ 07.35
04.35 M	→ 09.40	14.25 M	→ 19.50
09.55 M I)	→ 15.30	23.45 M	→ 10.00
14.25 M	→ 18.55	14.10 M	→ 08.45
14.10 M	→ 07.45	01.00 L	→ 21.00
23.35 M	→ 16.45	04.25 M	→ 17.30
07.45 M	→ 18.00 I)		
03.20 L	→ 20.10		

I) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information. M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.

BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1h före avgång. Även Långnäs-Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.

VIKING LINE Storagatan 2, tel 260 111, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

Nöjeskryss på M/S Eckerö i höst!

Fredagar och lördagar kl.18.30 (buss från Mariehamn kl. 17.30).
Pris 30 euro/person inkl. buss- och båtresor t/r, 2-rätters à la carte samt underhållning (t. ex. 15/11 Tonart, 22/11 och 28/11 Soundway).

Turlista t.o.m. 30/4 2009 (lokala tider)

Från Eckerö alla dagar kl. 13.30 och kl. 18.30, fredagar-måndagar även kl. 8.30
Från Grisslehamn alla dagar kl. 10.00 och kl. 15.00, torsdagar-söndagar även kl. 20.00
Ej trafik: 24-25/12 samt 1-5/1 2009

Bussinformation: Nyhet! Nu går vår anslutningsbuss till **Cityterminalen** i Stockholm vid alla båtankomster. Från Cityterminalen kl. 7.45 till 10-turen, kl. 12.45 till 15-turen och kl. 17.30 till 20-turen. Till Uppsala från 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willys) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000. Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckeroelinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar M:hamn Sthlm
10:00 → 15:45

Sthlm M:hamn
Sönd-Tisd 18:00 → 02:00
Onsd-Lörd 18:00 → 03:30

BIRKA PARADISE
Bokning tel 28 040 www.birka.se

Fem-dygns-prognos

nyan.ax

MÅNDAG 17 NOVEMBER 2008

dagens ålänning

“Vi ska spela på Park på lucia”

Vi träffar Sara Karlsson 15 år från Mariehamn på Gefoto där hon sitter och klipper ut årets solstråleappar.

Vad gör du på fritiden?
-För det mesta håller jag på med musik och så fotograferar jag. Jag är med i ett band som heter ”The Taxman”, med min pappa **Elof Karlsson**, min farbror **Guy Karlsson** och två andra ”gubbar”. Haha! Vi har just spelat in en skiva, fast den är inte riktigt klar än.
-Och sen ska jag göra reklam om att vi ska ha en spelning 13 december, på lucia.

Hur länge har ni spelat?
-Nästan ett år.

Vad spelar du för instrument i bandet?
-Jag spelar kompgitarr.

Tycker du det är roligt att spela inför folk?
-Ja!

Vilken är den roligaste spelningen ni har gjort?
-Jadu, det måste ha varit den senaste på Park, då var vi på hugget.

Vilken är din favoritlåt

Solstråle? Sara Karlsson har just klippt ut årets solstråleappar när vi hittar henne inne på Gefoto.

som ni spelar i bandet?
-Vi spelar nästan bara Beatles-covers. Så de flesta låtarna är roliga att spela.

Vad gör du om tio år?
-Jag håller antagligen på med musik, har säkert ett jobb, och fotograferar på fritiden.

Så den klassiska frågan: Vem vill du hälsa till?
-Till gubbarna i bandet, och min feta kisse Ozzy.

VICTORIA SJÖBERG (PRAO)
Foto: ELIN KARLSSON (PRAO)
redaktion@nyan.ax

vädret

Måndag

Stockholm +1/-3 1,5m
Åbo +1/-3 0,6m
Helsingfors +2/-1 1,6m
Moskva +3/+2 0,6m
Peking +3/+1 2,3m

Tisdag

Stockholm +4/-3 2,7m
Åbo +5/+0 0,6m
Helsingfors +1/-1 2,9m

Onsdag

Stockholm +1/-3 1,1m
Åbo +1/-2 1,4m

I går kl 14

	temp.	moln.
Jomala	+3	☁
Åbo	+1	☁
Helsingfors	+5	☁
Stockholm	+2	☁

temp. vind m/s

Nyhamn	+3	N	10
Märket	+3	NNV	13
Kumlinge	+3	N	11

Vattenståndet i går kl 14

Föglö	+34 cm
Åbo	+25 cm

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	8:46	16:05
Helsingfors	8:26	15:44
Stockholm	7:49	15:18

Max/min temp. 9.11 - 16.11. klo 8

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+9,4	15.11.	+2,7	14.11.
Åbo	+9,8	11.11.	+3,2	14.11.
H:fors	+10,0	11.11.	+5,2	15.11.

* =Dagar saknas

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+3	☁
Åbo	-3	☁
Helsingfors	-1	☁

Utomlands i går

Köpenhamn	+8	Madrid	14
Oslo	+6	Rom	18
Bryssel	10	Aten	19
Moskva	+8	Las Palmas	23
London	12	Phuket	31
Paris	12	Peking	10

METEOROLOGISKA INSTITUTET
Värdertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Lsa

dagens rätt

Korvstroganoff

200 g länkkorv
1 gul lök
1 msk olivolja
1 msk tomatpuré
1 burk krossade tomater
1 paprika av varje färg
200 gram champinjoner eller annan svamp
200 gram kokta bönor
1 msk vetemjöl
1 dl vatten, buljong eller mjölk
1 dl matlagingsyoghurt
0,5 tsk salt, 1 krm peppar
1 tsk socker

Skiva korven på längden, skär sedan skivorna i stavar. Skala och hacka lök. Strimla paprika och skiva svamp. Stek korv och lök i olivolja några minuter tills de fått färg. Tillsätt tomatpuré och vetemjöl och rör om. Slå i tomater, vatten, buljong eller mjölk, rör om och koka 5 minuter. Tillsätt yoghurt mot slutet och smaka av med salt, socker och peppar.

TIPSA 0457 313 4444 **MESSA 0457 323 4444** **RING 018 23444**

Tisdag 18.11
kl. 12.00 LUNCHGUIDNING
Kitty Strandvik berättar om friargävor i Ålands museums basutställning.

kl. 19.00 FÖRELÄSNING
Fil.dr Kenneth Gustavsson berättar om de ryska kejsarbesöken på Åland.

Fritt inträde - Välkomna!

ÅLANDS MUSEUM
ÅLANDS KONSTMUSEUM

Nygrillad BROILER

550 ST
Gäller mån-lör

Vi har Hartwalls nya Gourmet öl

MATHIS
Punkten

VÄSTERNÄS TFN 16 220
Öppet: vard. 9-18, lörd. 9-14
www.mathis.ax

BF Goodrich
TYRES FOR THE PRO DRIVER YOU ARE

g-Force Stud
KONTROLL PÅ IS - som verkligen känns!

- STARTA: Effektiv dragförmåga
- KÖRA: Optimala köregenskaper
- STANNA: Effektiv bromsförmåga

Rundbergs Bil & Service Ab Tel 15 222
Rollic Ab Karlbergsv. 2. Tel 23 611

BF Goodrich
TAKE CONTROL

Veckans produkt

Din spelkonsol!

Bowla på bussen, fiska eller rid inne på kefeét. Spela med knapparna på konsolen.
Du får 50 st spel med på köpet färdigt laddade på minneskortet.

Sony Ericsson F305

199€

TeleButiken
Mariehamns Telefon Ab

Storagatan 6, tfn 27 448 www.telebutiken.ax

Nyinkommet!

VINTERJACKOR & HALARE

Upp till strl 170 Strl 50-130

minymo **DIDRIKSSONS 1913** **LENNE**

Familia

Sittkoff • Tel. 12 266
www.aland.com/familia
Öppet: må-fre 10-17
lö 10-14

barnkläder • inredning • leksaker • mammakläder • aminskskläder • vagnar • babyprylar • presenter

FOTO Kom ihåg! Beställ dina julkort och kalender i tid! Välkommen in! Torggatan 1 tel: 14200 **FOTO**